

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Rusiyada
3 azərbaycanlı
körpə
yanıb
kül oldu
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 1-2 dekabr 2018-ci il Şənbə № 257 (7146) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Parlament bəzi qanunları sərtləşdirdi - ciddi cəzalar gəlir

İdخال olunan minik avtomobillərinə tətbiq olunan aksiz dərəcələri də artırıldı; Parlament 2019-cu ilin dövlət büdcəsini hökumətin iştirakı ilə qəbul etdi

yazısı səh.7-də

Qarabağ separatçıları İrəvana qarşı - Bakı üçün fürsət pəncərəsi

yazısı səh.11-də

Avropadakı mühacirlərə "qara pul" ittihamı

yazısı səh.4-də

Kredit borcları ilə bağlı 400 minə yaxın məhkəmə qərarı çıxarılıb

yazısı səh.14-də

Canavar hücumları: vurmaq qadağandır, bəs necə qorunaq...

yazısı səh.4-də

Sərhədcilərimizə atəş açan İran vətəndaşı tutuldu

yazısı səh.5-də

Dövlət qurumlarında qəribə iş rejimi

yazısı səh.6-də

Yeni gürcü prezidenti "Rusiya dostumuz deyil" dedi

yazısı səh.9-də

"Yaxın Şərqi" planı Yaxın Şərqi viran qoydu

yazısı səh.12-də

Rusiya və Ukraynanı toqquşma həddinə gətirən səbəb - "kilsə diplomatiyası", yoxsa...

yazısı səh.13-də

Dekabrın ilk günü ölkədə hava qarlı, yağışlı olacaq

yazısı səh.15-də

ERMƏNİSTANIN TAXIL BLOKADASI

BASLADI - İRƏVANIN ZURABİŞVİLİ ÜMİDİ

Gürcüstandakı prezident seçkisində Fransa sevdalı şəxsin qələbəsi işğalçı ölkəyə nə vəd edir?; Dəhliz və daşınma məsələləri yenidən aktuallaşır - Bakı üçün signal

yazısı səh.8-də

Arif Əsgərovun adı qarışan böyük cinayət dosyesinin sensasion təfərrüatları - FOTOFAKTLAR, SƏS YAZISI

Sabiq rəisin baldızından növbəti tükürpədicə açıqlamalar; "Zakir Zeynalovun arvadı səs-küy salandan sonra Arif müəllim qorxuya düşüb, pulları qaytarmağa başladı" ...

yazısı səh.3-də

Tural Abbaslı:
"Qarabağ Komitəsi müxalifət birliyi deyil"

yazısı səh.2-də

Mübariz Əhmədov:
"Sosial şəbəkədə söyüş söyən adamların ağı 2-3 yaşındakından o yana getməyib"

yazısı səh.6-də

Saakashvili'nin məğlubiyyətinin əsas səbəbi

yazısı səh.12-də

“Azərenerji”nin nizamnamə kapitalı 12 milyon manat artırıldı - prezident sərəncamı

Prezident İlham Əliyev kiçik və orta elektrik stansiyalarının təkmilləşdirilməsi istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

Sərəncam Bakı şəhərində və regionlarda infrastruktur və sahibkarlıq obyektlərinin elektrik enerjisi ilə təchiz olunmasında mühüm rol oynayan kiçik və orta elektrik stansiyalarının real generasiya gücünün artırılması və sabit fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədi daşıyır.

Sərəncama əsasən, “Bakı”, “Astara” və “Yenikənd” elektrik stansiyalarında təmir-bərpa işlərinin görülməsi və zəruri avadanlıqların tədarük edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Prezidentin ehtiyat fondundan “Azərenerji” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə nizamnamə kapitalının artırılması üçün ilkin olaraq 12 milyon manat ayrılıb.

□ AzərTAc

Azərbaycanda ölüm əmsalı göstəricisi yüksək olan rayonlar açıqlandı

2010 -2018-ci illərdə Azərbaycanda şəhər əhalisinin orta illik artımı zəifləyərək 8 000 nəfərdən 5 000-ə düşüb.

“Report” xəbər verir ki, bunu AMEA Coğrafiya İnstitutunun coğrafiya üzrə fəlsəfə doktoru Etibar Bədəlov bildirib.

Onun sözlərinə görə, 2015-ci ilə müqayisədə 2017-ci ildən təbii artımın (hər 1000 n. görə 10,2-7) və doğumun (16,5-13,6) nisbi əmsal göstəriciləri sürətlə aşağı enib: “Burada ən aşağı göstəricilər Göyçay, Zərdab, Bərdə və Neftçala şəhər məntəqələrinin payına düşür. Rəsmi qeydiyyatda alınmamış nikahdan doğulanların sayı 20%-dən yüksək olub”.

Etibar Bədəlov qeyd edib ki, ölüm əmsalı göstəricisi artımla (6,3-6,6) müşayiət olunur və ölkə səviyyəsi ilə müqayisədə daha yüksəkdir: “Bu baxımdan Göyçay, Zərdab, Kürdəmir və Bərdə rayonlarının şəhər əhalisi mənfi mənada fərqlənir”.

“Qarabağ Komitəsi müxalifət birliyi deyil”

Tural Abbaslı: “Qurumun yaradılmasının səbəbi iqtidara müxalifətçilik etmək yox, sırf Qarabağ və onun azadlığı uğrunda fəaliyyətdir”

Bir qrup ictimai, siyasi xadimin yaratdığı Qarabağ Komitəsi bölgələrdə təşkilatlanır. İki gün öncə Qarabağ Komitəsinin mətbuat xidmətinin yaydığı məlumatda deyilirdi ki, Gəncə regional özəyi də yaradılıb.

Ümumiyyətlə isə artıq Qarabağ Komitəsi dinamikliyi ilə xeyli müddətdir Qarabağ Komitəsi aktiv fəaliyyət göstərir. Hər həftə geniş tərkibli toplantıları keçirilir. İndiyə qədər bir dəfə mitinq də reallaşdırılıb. Bir sözlə, hazırda Azərbaycanın ictimai, siyasi təşkilatları arasında məhz Qarabağ Komitəsi dinamikliyi ilə seçilir. Qarabağ Komitəsinin bu gedişlə müxalifətin ana təşkilatı, əsas nüvəsi, hərəkətverici qüvvəsi olması gözləniləndirmi?

Komitənin İşçi Qrupunun üzvü, AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı “Yeni

Nazirlik selofan torbaların pullu olmasına aydınlıq gətirdi

“Pinqvin” torbalar təkəcə insan sağlamlığına deyil, ətraf mühitə də təhlükə yaradır”

“Araşdırmalar göstərir ki, plastik torbaların ödənişsiz paylanması qarşısı alınan ölkələrdə istifadə 90-92 faizə qədər aşağı düşüb”. Musavat.com xəbər verir ki, bunu Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Ekoloji maarifləndirmə və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsinin müdiri Umayra Tağıyeva deyib.

ETSN rəsmisi bildirib ki, hazırda marketlərdə plastik torbalar ödənişsiz olduğu üçün insanlar məsulları bir neçə selofan torba ilə evelə aparır. “Mərhələli şəkildə plastik torbalardan istifadənin məhdudlaşdırılması həyata keçiriləcək. İlk öncə maarifləndirmə tədbirləri aparmalıyıq”.

U.Tağıyevanın sözlərinə görə, plastik torbaların ödənişli olması gələn il daxil olan kimi tətbiq edilməyəcək.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin sektor müdiri Mehman Nəbiyev fikrincə, plastik torbalardan istifadənin ödənişli olması o demək deyil ki, qərar tezliklə verilecək.

“Biz plastik torbaların istehlakçıları ilə müzakirələr aparırıq və qiymətləndirmə edəcəyik. Ödəniş məsələsi plastik torbaların məhdudlaşdırılması tədbirlərindən biridir. Parça torbaların istifadə olunması, onların ölkəyə daxil olması üçün gömrük güzəştlərinin edilməsi və digər məsələlər nəzərdə tutulur ki, bazada bu torbalardan istifadə stimullaşdırılsın”.

“Bu gün mağazalarda təklif olunan məhsulların 99 faizi “pinqvin” adlandırılan selofan torbalarda qablaşdırılır ki, bu da təkəcə insan sağlamlığına deyil, ətraf mühitə, flora və faunaya da təhlükə yaradır”.

Musavat.com-un məlumatına görə, bunu isə

ETSN-in mətbuat katibi İradə İbrahimova deyib.

İ.İbrahimova bildirib ki, əvvəllər bazarlarda yalnız kağız torbalardan istifadə olunurdu və alıcılar da ipdən toxunan, parçadan hazırlanan, yaxud həsir tipli zənbillərdən istifadə edirdi:

“Mağazalarda da ərzaq məhsulu alanda onu kağıza büküb alıcıya verirdilər. Sonradan kağızı da, parçanı da, həsiri də selofan torbalar əvəz etdi. Bu torbaların təbiətə vurduğu zərər hesaba gəlməyəcək qədər çoxdur. Gəlin, təmiz ətraf mühit üçün selofan torbalardan imtina edək, kağız və parça torbalara geri dönək, alış-verişlərdə həsir zənbillərdən istifadə edək və bununla da ətraf mühitin qorunması üzrə mühüm bir addım atağı”.

□ Musavat.com

tənin işində iştirak etmək üçün dəfələrlə Azərbaycandakı bütün partiyalara, eləcə də YAP-a da dəvət göndərilib. Biz hesab edirik ki, Qarabağ bütün siyasi hədəf və ambisiyalardan üstə dayanmalı ümummilli məsələdir. Bu məsələdə iqtidar-müxalifət olmalıdır. Bu mövzunu hakimiyyət uğrunda savaşa çevirməyi doğru hesab etmirik, burada ancaq bir məqsəd olmalıdır, o da Qarabağ. Qarabağın azadlığı uğrunda hər kəs üzərinə düşən məsuliyyəti dərk etməli və bu məsuliyyətdən çıxış edərək davranmalıdır”.

□ Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”

BP Xəzərdə süni ada yaradır

“BP-Azərbaycan” “Dayazsulu Abşeron” layihəsi çərçivəsində Qarabataq adası tərəfdə süni ada yaratmağı planlaşdırır.

Report xəbər verir ki, bu barədə “BP-Azərbaycan” şirkətinin əlaqələr, xarici işlər və strategiya üzrə vitse-prezidenti Bəxtiyar Aslanbəyli bildirib.

“2019-cu ildə Abşeron yarımadasının ətrafındakı dayazsulu sahədə iki kəşfiyyat quyusunun qazılması planlaşdırılır. Kəşfiyyat quyularından biri Qarabataq adası tərəfdə qazılacaq və burada süni adanın yaradılması nəzərdə tutulub. Həmin ərazidə suyun dərinliyi 3-5 metr təşkil edir”,- deyərək B.Aslanbəyli məlumat verib.

O xatırladı ki, Abşeron yarımadasının ətrafındakı dayazsulu sahədə ümumilikdə isə 3 yerdə kəşfiyyat quyusu qazılacaq.

Bundan başqa, vitse-prezident bildirib ki, 2019-cu ildə “Şəfəq-Asiman” perspektiv strukturunda və “Qobustan” layihəsində 1 kəşfiyyat quyusu qazılması nəzərdə tutulub.

Xatırladaq ki, 2014-cü il dekabrın 22-də Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) ilə BP şirkəti arasında Abşeron yarımadasının ətrafındakı dayazsulu sahədə yerləşən potensial perspektiv strukturlarda birgə geoloji kəşfiyyat işlərinin aparılması və işlənməsi haqqında hasilatın pay bölgüsü sazişi (HPBS) imzalanıb. Sazişin əhatə sahəsi Abşeron yarımadasının cənub hissəsinə doğru Xəzər hövzəsinin hüdudları boyunca uzanır. Müqavilə sahəsi 1 900 kv. km sahəni əhatə edir.

BP şirkətinin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti daha əvvəl Qəri Counz bildirmişdi ki, Abşeron yarımadasının ətrafındakı dayazsulu sahədə yerləşən perspektiv strukturlarda neft ehtiyatlarının olduğu ehtimal edilir.

BP-nin regional prezidenti qeyd edib ki, eger ehtiyatlar aşkarlansa, ərazi dayaz olduğundan hasilata tez başlanılacaq.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

“Azərbaycan Dəmir Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (QSC) sədri vəzifəsində çalışmış Arif Əsgərovun oğlu Elnar Əsgərov xalası Lətifə Hüseynovadan polisə şikayət edib. Bu və başlarına gələn digər hadisələr haqda Hüseynovlar ailəsi - Lətifə və İsmayıl Hüseynovlar “Yeni Müsavat”-a danışılar.

Vaxtilə böyük maddi imkanları olan İsmayıl Hüseynov hazırda müflis durumdadır. Bakıdakı evləri, mal-mülkləri əllərindən çıxıb. Bir oğlu Emin Hüseynov 9 il həbs cəzasına məhkum edilib. 6 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində saxlanılır. Digər oğlu Rahib Hüseynov isə noyabrın 23-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə getmək üçün evdən çıxıb və bu günə qədər harada olduğu bilinmir. Rahib Hüseynov Arif Əsgərov Dəmiryol İdarəsinin rəisi olduğu dövrdə orada marketinq və satış idarəsinin müdiri işləyib. İndi isə müxtəlif adamlardan biznes qurmaq adıyla milyonlarla pul alıb aldatmaqda suçlanır. İttihama görə, R.Hüseynov pulunu aldığı zərərçəkmişlərə “Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC üçün xarıcdan yataq dəstləri gətiriləcəyini, qazancın 20 faizinin onlara veriləcəyini vəd edib. Məhkəmədə Rahib Hüseynov zərərçəkmişlərdən alınan pulları xalası oğlu Elnara verdiyini deyib. Əlindəki qeydiyyat kitablarını, səs yazılarını - <https://www.youtube.com/watch?v=KmkYshd75CQ&feature=youtu.be> <https://www.youtube.com/watch?v=KmkYshd75CQ&feature=youtu.be> - təqdim edib. Bununla belə Elnar Əsgərov məhkəmədə şahid, o isə təqsirləndirilən şəxsdir. Artıq dövlət ittihamçısı Rahib Hüseynovun 10 il azadlıqdan məhrum edilməsi ilə bağlı çıxış da edib. 1 həftədir ki, Rahib Hüseynovun harada olduğu bilinmir. Onun anası Lətifə Hüseynova oğlunu bacısı Xatından, onun həyat yoldaşı Arif Əsgərovdan, onların oğlu Elnar Əsgərovdan xəbər almaq istəyib. Binəqədidə yan-yanına inşa olunan Əsgərovlara məxsus villaların qapılına gedib. Onu qəbul etməyiblər, üstəlik, polisə də barəsində şikayət olunub.

(əvvəlki ötən sayımızda)

“Arif(Əsgərov) müəllim dedi ki, yığışaq, kimin nəyi var sataq, borcları qaytaraq”

Lətifə Hüseynova - <https://www.youtube.com/watch?v=0mYKAJWnbaw&feature=youtu.be> - deyir ki, Arif Əsgərov vəzifədən çıxarıldıqdan sonra problemləri yarandı. Elnar Əsgərovun pullarını aldığı şəxslər onları rahat etməyə başlayıblar, pulları geri tələb ediblər. Həmin günlərdə Əsgərovlar ailəsinin təkidi ilə onun oğlu Rahib Hüseynov Türkiyəyə göndərilib, orada ailəsi ilə birgə 2 nəfərin nəzarəti altında saxlanıb. Daim Elnar Əsgərov Rahiblə telefonla danışıb.

“İyul ayında (2015-ci il) bacım Xatın oğlum Rahibə dedi ki, a bala, çıx get Türkiyəyə. Söhbət onun bağında oldu. Arif Əsgərov o söhbətdə iştirak etmədi. Qudam, yeznəm iştirak etdilər, qardaşım, yoldaşım, mən, Rahib, Elnar, ortancıl oğlu Urfan da orada idi. Bacım dedi ki, Rahibin orada obyektleri var, gedib satıb qaytısın. Biz də qaça-qaça kənddən gəlmişdik. Rahib 3-4 gün Türkiyəyə getmirdi. Ona dedim ki, axı sənə xalan tapşırı ki, tez get, sən də təsdiq elədin. Rahib dedi ki, bəli, təsdiq elədim. Yoldaşı, 2 uşağı və özü üçün biletdi aldım, aeroporta getdik. Yoldaşı, 2 uşağı keçib get-

Arif Əsgərovun adı qarışan böyük cinayət dosyesinin sensasion təfərrüatları - fotofaktlar, səs yazısı

Sabiq rəisin baldızından növbəti tükürpədicisi açıqlamalar; “Zakir Zeynalovun arvadı səs-küy salandan sonra Arif müəllim qorxuya düşüb, pulları qaytarmağa başladı”...

A. Əsgərovun baldızı

Elnar Əsgərov

Rahib Hüseynov

Rahib Hüseynov

Emin Hüseynov

di, Rahib geri qayıtdı. Soruşdum ki, nə olub? Dedi ki, ana, mən Türkiyəyə yalandan gedirəm, xalam o sözləri mənə əvvəldən öyrətmişdi. Demişdi ki, yanındakılara elə deyərsən. Mənim Türkiyədə nə obyektim, nə bir yerim, nə də satılacaq bir şeyim yoxdur. Elə-belə gedirəm. Onun bu sözlərindən sonra çox narahat oldum. Aeroportdan birbaşa başa getdim. O gündən bacımın qapısı üzümə bağlıdır. Orada bacıma dedim ki, ay Xatun, sən belə deyirsən, da mənə belə deyir, bu nə məsuşaq ələdir? Qapı o gündən üzümə bağlanıb. Oğlumu iyulun ortalarından avqustun axırına qədər orada saxladılar. Məqsədləri nə idi, bilmirəm. Təhlükəsizliyi qorumaq idi, nə idi, bilmirəm.

Mən də ora getdim. Rahib orada mənə bir siyahı verdi. Dedi ki, Elnarın əli ilə bu adamlardan pul almışam, bu adamlara biz pul

borcluuyq, adı bu, verdiyi pul bu, faizi də bu. Həmin siyahını alıb gətirib verdim Arif(Əsgərova) müəllimə. Arif(Əsgərov) müəllim siyahını götürdü ki, camaatın pulunu ödəsin.

Siyahı bu kitabdakı adamların siyahısıydı. Siyahını Rahib mənə verəndə demişdi ki, Elnarın göstərişi ilə bu pulları almışam. Arif(Əsgərov) müəllimə siyahını çatdırdım. Arif(Əsgərov) müəllim dedi ki, yığışaq, kimin nəyi var, sataq, borcları qaytaraq. Bizim də heyvanımız vardı, yataq vardı, neyimiz vardı satdıq. Verdik ki, camaat sakitləşsin. Bilmirəm o pullar hara gedib, hara xərclənib. Dedilər ki, Elnarın “Azəriqazbank”-a güclü borcları olub”.

“Arif müəllim dedi ki, Rahibin arvad-uşağı orada nə işə qalıb, qayıdıb gəlsinlər”

Lətifə Hüseynovanın sözləri-

nə görə gəlini uşaqları ilə birgə Arif Əsgərovun təklifi əsasında Türkiyədən Azərbaycana qayıtlı. Həmin vaxt gəlini ona deyib ki, oğlunu tək buraxmasın:

“Elnar pulları ora ödəyib. Atası bilməsin deyə, banka ödənişləri gizlin edib. Rahib Türkiyədə olanda Elnar onunla telefonla danışdı. Onda eşitdim. Rahib Türkiyədə olanda mən onu tək buraxmadım, getdim-gəldim. Sonra Arif müəllim dedi ki, Rahibin arvad-uşağı orada nə işə qalıb, qayıdıb gəlsinlər. 5 gün Bakıda qalanda, 15 gün Türkiyədə onun yanında qaldım. Axırncı dəfə gəndə səhər saat 11 olardı ora çatdım. Elnar Rahibə zəng elədi. Rahib kənara çəkilmək istədi.

dirdığını deyir. Bildirir ki, oğlu Rahib Hüseynov həbs ediləndən sonra 4-5 ay ərzində Arif Əsgərov 21 milyon manat pulu onların vasitəsi ilə zərərçəkənlərə ödəyib və oğlunu azad ediblər:

“Rahibə dedim ki, mən də sənənin gedirəm. Elnar razı olmadı, dedi ki, sən tək gəl, anan sənənlə gəlməsin. Mən təyyarə ilə Bakıya gəldim. Rahibin əl telefonu, pul kisəsi onu gətirən taksidə qalmışdı. Sonradan bildik ki, Elnar oyun qurub ki, gömrükdən keçəndə Rahibi saxlayacaqlar. Avqustun 28-də mənə polisdən zəng gəldi. Rahib danışıdı, dedi ki, mənə tutulub, bilmirəm hara aparırlar. Həmin gün bilmədik Rahibi hara aparıblar. Səhəri bildik ki, Elnar

nun yığıdığı borcları idi”.

“Biz nə etməli idik? Pulu verdilər, biz də aparıb verdik zərərçəkənlərə”

Lətifə Hüseynova Arif Əsgərovun oğlunun borc aldığı pulları zərərçəkənlərdən birinə əlbəhlə qaytarıb: “Adil Zeynalovun anası (mərhum deputat Zakir Zeynalovun həyat yoldaşı-red.) mətbuata çıxandan sonra pullar verilməyə başladı. Onun pullarını əlbəhlə verdilər. Zakir müəllimin oğlunun pulları verildi. Qorxuya düşüb pulları verdilər.

Rahibi 11 ay orada saxladılar, başına maska keçirib incitmişdilər. Ad çəkməmişdi. Biz də dedik ki, Elnarın, Arif Əsgərovun karyerasını kəlməyə. Biz nə etməli idik?

Pulu verdilər, biz də aparıb verdik zərərçəkənlərə. Zərərçəkənlər hamısı Elnar deyirdi orada. Miqafar Seyidov necə araşdırdı? Zərərçəkənləri dindirdi, hərsəsi də pulu harada, kimə verdiyini dedi. Filan gün, filan saatda verildi. Sonra eşitdik ki, işi xitama hazırlayırlar. Eşidirdim ki, Arif bacımı incidir, döyür, söyür. Yoldaşım İsmayıl öz xətti ilə məktub yazdı, Rahibə göndərdi. Rahib də həmin məktubu öz xətti ilə yazıb köçürdü. Həmin məktubu bacıma göndərdik”.

“Elnar İngiltərədə institutdan ona görə qovulmuşdu ki...”

Lətifə Hüseynova deyir ki, indi Elnar həmin məktubu əlinə alıb gah mətbuata, gah hakimə, gah da Daxili İşlər Nazirliyində aparıb verib. Bəlkə də 10 yerə paylayıb. Ay Elnar, o məktubu payladığına, vicdanını qabağına qoy, yaxşı-yaxşı fikirləş, sən institutdan qovulanda ay Elnar, biz nə əziyyətlər çəkdik? Atana bildirmədik onu. Həmin həngaməni gətirib mənim balalarımın başına gətirdin. Elnar İngiltərədə institutdan ona görə qovulmuşdu ki, yerinə bir ərəbi imtahana salmışdı. Ərəbi tutmuşdular. Elnar da tutmuşdular. Orada onu da, ərəbi də zəminə götürdülər, bura gətirdilər. “Meşok”la pul apardılar verdilər, qurtardılar. Mən ailənin içində idim, hər şeyi gördüm”.

“Elnar, Emindən, Rahibdən əl çək!”

Lətifə Hüseynova deyir ki, həmin vaxt Elnar Əsgərovun ərəb tələbənini başına açdığı oyunları sonradan onun övladlarına qarşı da edib: “Həmin oyunları bir də mənim balalarımın üstünə açdın, ay Elnar. Sən İngiltərədən qovulub gəldin. Elnar, Emindən, Rahibdən əl çək! Evimin xalçasını, palazını, əşyasını da ver, evimi də ver. Ancaq Emindən, Rahibdən əl çək, ay Elnar! Qoy köçsün getsin dağa. Bakıda, Qovlarda yaşamasınlar. Daşkəsənə, Gedəbəyə gedib yaşasınlar. Ancaq əl çək onlardan!”

(Ardı növbəti sayımızda)

□ E.MƏMMƏDLİYEV, E.ƏKBƏR, “Yeni Müsavat”

Aİmaniyada mühacir həyatı yaşayan "Azad Söz" internet portalının rəhbəri Tural Sadiqlı ilə Fransada yaşayan blogger Məhəmməd Mirzəli arasındakı qrant davası böyüür. M.Mirzəlinin keçmiş dostunu adını çəkmədiyi beynəlxalq təşkilatdan birgə iş adı ilə 80 min avroya yaxın qrant almaqda və əvəzində ona az məbləğdə pul verməkdə ittiham etməsindən başlayan qarşıdurma daha da böyüyüb.

M.Mirzəli T.Sadiqlını aldığı qrantla bağlı şəffaflığı qorumaq üçün hesabat verməyə çağırır.

Son olaraq, T.Sadiqlı özünü facebook profilində canlı yayıma çıxaraq M.Mirzəlini "satqın və ikiüzlü" adlandıraraq: "Məhəmməd deyir ki, guya onun bacısının ərinə həbs ediblər. Ancaq bununla bağlı heç bir sənəd, məhkəmə qərarını paylaşmır, üzə çıxarmır. Bu necə ola bilər? Və mənə mesaj yazıb ki, qoy yəznəm həbsdən çıxsın, sonra davam edirik. Bu adamın məqsədi siyasi oturmaq idi deyə bir ara fəallaşmışdı, Avropada oturmaq aldı, sonra sakitləşdi. Daha sonra ailəsini bura gətirmək üçün hökuməti söydü və anasını bura gətirdi. İndi də deyir ki, qoy bir az sakit dayanım, yəznəm həbsdən çıxsın".

T.Sadiqlı daha sonra M.Mirzəlini savadsız və cahil adam adlandıraraq: "Bu adamın danışığından da bilirik ki, heç bir savadı, dünyagörüşü yoxdur. Yalnız söyüş söyməklə nəyə nail olmaq istə-

Avropadakı mühacirlərə "qara pul" ittihamı

Mirvari Qəhrəmanlı: "Bu insanların aldıkları qrantdırsa, niyə hesabatlılıq və şəffaflıq tələb olunmur?"

yirdi, hamı da bizi qınayırdı ki, niyə bu adama efir verirsiniz. Biz sadəcə ona dəstək olmaq istədik, o da belə etdi".

Sadiqlı canlı yayımda Mirzəlinin video görüntüsünü də göstərib və deyib ki, həyat yoldaşı da ona şərfəsiz deyir: "Məhəmməd canlı yayımda deyir ki, şərfəsiz sözü söyüş deyil, evdə həyat yoldaşım da mənə şərfəsiz deyir".

Haqsızlıqdan, ədalətdən dəm vuran adamların özlərinin əllərinə düşən ilk fürsətdə korrupsiyaya uğramaları onların "mübarizə" iddiasında heç də səmimi olmadıqlarının, yalnız fərdi maraqlarını güddüklərin göstəricisidir.

Məsələnin digər bir tərəfi isə qrant mənimsəməsi ilə bağlıdır. Məlumdur ki, istənilən qrant layihəsi üzrə hesaba

bat verilməlidir, şəffaflıq təmin olunmalıdır.

Əslində Avropadakı mühacir azərbaycanlıların qrant mənimsəməyə son illərdə daha çox girişdikləri barədə mətbuatda çoxsaylı xəbərlər gedib. Hətta onların Azərbaycanda mənsub, yaxud yaxın olduqları müxalif siyasi qüvvələrə də aldıkları qrantlardan yardım etdikləri bildirilirdi. Azərbaycana anti-mövqedə dayanan beynəlxalq təşkilatlardan qrantlar almaq üçün Azərbaycan hökumətini söyən, ona qarşı təbliğat aparan mühacirlərin olduğu barədə də çoxsaylı məlumatlar indiyə qədər yayılıb.

Neftçilərin Hüquqlarını Müdafiə Komitəsinin rəhbəri Mirvari Qəhrəmanlı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, əgər Azərbaycanda qrant haqqında qanunlarda sərt dəyişikliklər edilməsəydi, Avropada bu cür situasiya yaranmazdı: "Bilirsiniz ki, Azərbaycanda

QHT-lərə qarşı çox sərt qərarlar qəbul edilib. Nəticədə elə bir vəziyyət yarandı ki, QHT-lərin xaricdən qrant almaları mümkün olmadı. Bu da o nəticəni verdi ki, Qafqaza ayrılan qrantlar digər Qafqaz ölkələrinin QHT-lərinə daha çox ayrıldı. Bu da onların güclənməsinə, bizim QHT-lərin isə zəifləməsinə səbəb oldu. Ölkəmizdə demokratiya və digər məsələlərlə bağlı illər öncəyə qədər qrantlar alan QHT-lərlə xarici donorlar çalışa bilmirlər. Mövcud situasiyadan xaricdəki mühacirlər məharətlə istifadə edirlər. O mühacirlər ki, onların əksəriyyəti nə QHT rəhbəridir, nə də hüquq müdafiəçisi. Onlar ümid edirlər ki, müxtəlif yollarla ölkədəki vəziyyətlə bağlı hesabatlar hazırlaya biləcəklər. Beynəlxalq təşkilatlar da onlara inanır. Nəticədə burada ikitərəfli qeyri-şəffaflıq halı baş verir. Əgər beynəlxalq təşkilatlar onlara qrantlar ayrırılsa, bu barədə həmin şəxslər mütləq məlumat yay-

malı, həmin qrantların məbləğini deməli idilər. Bunu onlar çox asanlıqla göstərə bilirdilər. Onun üçün ki, onlar Azərbaycanda yaşayırlar və buradakı qanunvericilik onlara aid deyil. Burada ən çox beynəlxalq təşkilatlar günahkardır. Çünki onlar hesabat tələb etməli idilər. İstər Tural, istərsə də, digərləri olsun, əgər hansısa bir layihə çərçivəsində qrant alıblarsa, mütləq bu barədə məlumat verməli idilər. O hesabat Azərbaycana təqdim olunmalı, dü-rüstlüyü məlum olmalı idi. Çox təəssüflə deyirəm ki, bu gün həmin insanların özlərinin maraqlarına, treninq keçmələrinə ehtiyac var. Mövcud vəziyyətdə üç tərəfin günahı var, həm Azərbaycan hökumətinin, həm beynəlxalq təşkilatların, həm də qrant alan həmin şəxslərin. Təcrübəsi olmayan, bir məktəb keçməyən, aidiyyəti sahə üzrə peşəkar olmayan insanlara layihələrin verilməsi və sonunda da onların pul üstündə davalarının düşməsi sadəcə təəssüf doğurur. Burada bir sual da yaranır. Doğrudan da həmin şəxslər qrant alıblar? Bunun özü şübhə doğurur. Mümkündür ki, bu və ya digər maraqlı şəxs, qurumlar tərəfindən də "qara pullar" ayrılı bilər. Bunun özü də şübhəlidir. Bu insanların aldıkları pullar qrantdırsa, niyə hesabatlılıq və şəffaflıq tələb olunmur?"

□ **CAVANŞİR ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Canavar hücumları: vurmaq qadağandır, bəs necə qorunmaq?

ETSN bildirir ki, vəhşi heyvanlarla bağlı təhlükə olduqda nazirliyə müraciət edilməlidir

Azərbaycanda vəhşi heyvanların və xüsusilə də canavarların kəndlərə hücumları çoxalıb. Əgər ötən illərdə canavarlar gecə ilə kəndə girib, mal-qaraya hücum edirdisə, hazırda onların hədəfində insanlar da var. Son günlər Lənkəranda ard-arda canavar hücumlarının yaşanması buna bariz nümunədir. Məlumatları araşdırdıqda belə məlum olur ki, son aylar xüsusilə də ölkənin cənub ərazilərində vəhşi heyvanların hücumu daha da intensiv hal alıb. Həmin ərazidə yaşayan sakinlər bildirlər ki, vəziyyət acınacaqlıdır. Masallı, Lənkəran, Astara zonasında yaşayanlardan aldığımız məlumata görə, gündüz saatlarında belə canavarların kəndə hücum etməsi, onları çətinə salıb. Sakinlər bildirlər ki, havaların soyuması ilə canavarların sayında artım müşahidə edirlər. Bildirlər ki, yay aylarında yalnız gecələr kəndə hücum edən canavarlar, artıq gündüz vaxtı da yaşayış yerlərinə gəlirlər...

Hələ 2016-cı ildə ovçular təklif edirdilər ki, canavarların vurulması üçün onlara icazə verilsin. Canavarların vurulması qadağan edildiyi üçün onların sayı durmadan artmaqda davam edir. Ekspertlər bildirlər ki, canavarların sayının artması yem qitliğinin yaranmasına səbəb olur. Ona görə də yem qitliğindən əziyyət çəkən vəhşi heyvanlar, artıq insanların saxladığı iri və xırdabuynuzlulara hücum edirlər. Bununla yanaşı təbiətə insanlar tərəfindən müdaxilə, təbiət qonunda istirahət zonalarının salınması, infrastrukturun yaradılması da canavarların yaşama arealını daraldıb. Ekspertlərə görə, bu faktorun

özündə kəndlərə canavar basqınlarının baş verməsinə səbəb olur.

Məlumat üçün qeyd edək ki, Azərbaycan 1999-cu ildən Avropada "Vəhşi təbiətin qorunması" Beynəlxalq Konvensiyasının üzvüdür. Həmin Konvensiyaya görə, Azərbaycanda da canavarların ovlanması birmənalı şəkildə qadağandır. Bu ov qanunu pozuntusu hesab edilir. Yəni təqib edib, vuranda ekoloji qanun pozuntusu hesab olunur və həmin şəxsə qanun pozuntusu şamil edilir. Lakin digər vəhşi heyvanları ovçuluğa dair qanunvericiliyə əsasən ovçuluq bileti olan şəxslər Regional ekologiya idarələrindən ova icazə bileti almaqla il boyu ovlaya bilərlər.

Bu qanunun istisnası da var. Belə ki, canavar və yaxud hər hansı bir vəhşi heyvan insan həyatına təhlükə yaradırsa, yəni onun üzərinə hücum

edirsə, özünümüdafiə tədbiri kimi həmin heyvanı vura bilər. Belə halda həmin şəxsə qanun pozuntusu şamil edilmir. Canavarı təqib edib, vuranda ekoloji qanun pozuntusu hesab olunur və həmin şəxsə qanun pozuntusu şamil edilir. Lakin digər vəhşi heyvanları ovçuluğa dair qanunvericiliyə əsasən ovçuluq bileti olan şəxslər Regional ekologiya idarələrindən ova icazə bileti almaqla il boyu ovlaya bilərlər.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən "Yeni Müsavat"a bildirilib ki, əgər sakinlər vəhşi heyvanlarla bağlı təhlükə hiss edirlərsə, bununla əlaqədar nazirliyin müvafiq şöbələrinə müraciət edə bilərlər. Müraciətdən sonra nazirliyin əməkdaşları əraziyə yollanıb, vəhşi heyvanların yaşayış yerlərindən uzaqlaşdırılması tədbirlərini həyata keçirirlər.

Onu da qeyd edək ki, canavarların çoxalması təkcə Azər-

baycanda deyil, Avropa ölkələrində də müşahidə edilən tendensiya. Belə ki, elmi araşdırmalara görə, SSRİ çökdükdən sonra - 1990-cı illərdə Avropada canavarların 50 faiz artması müşahidə olunub. Məhz bu dövrdə canavarlar Polşa, Almaniya və Skandinaviyaya ayaq açılıb.

Ekspertlər deyirlər ki, Avropa ölkələrində canavarların sürətlə artmasına səbəb həm də iqtisadi böhran nəticəsində in-

sanların kənd yerlərindən şəhərlərə axınının yüksəlməsidir. Boş qalan kəndlər canavarlar tərəfindən "işğal olunur".

Məlumatlara görə, İspaniyada 70 ildən çox müddətdə canavar olmayıb. Bu gün isə orada xeyli sayda canavar var. Ölkədə 250 dəstəyə mənsub 2000 canavar qeydə alınıb. Bu canavarlar orada yüzlərlə iri və xırdabuynuzlu heyvanı parçalayıblar. Hətta bildirilir ki, gecə saatlarında Avropanın bəzi ölkələrində qurdların ulaması mərkəzə qədər gəlib, çıxır.

Elmi araşdırmalara görə, SSRİ çökdükdən sonra - 1990-cı illərdə Avropada canavarların 50 faiz artması müşahidə olunub. Məhz bu dövrdə canavarlar Polşa, Almaniya və Skandinaviyaya ayaq açılıb.

Ekspertlər deyirlər ki, canavarların sürətlə artmasına səbəb həm də iqtisadi böhran nəticəsində insanların kənd yerlərindən şəhərlərə axınının yüksəlməsidir. Boş qalan kəndlər canavarlar tərəfindən "işğal olunur".

Yada salmaq ki, keçmiş sovetlər dövründə yirticiləri məhv edən şəxslər dövlət tərəfindən mükafatlandırılırdı. Məsələn, bir canavarın öldürülməsinə görə 100 rubl mükafat verirdi. Ovçular bildirlər ki, canavarların ovlanmasına olan qadağa aradan qaldırılmasa, nəticə daha da acınacaqlı olacaq.

□ **ƏLİ RAISI,**
"Yeni Müsavat"

Dövlət Sərhəd Xidməti (DSX) dövlət sərhədinin mühafizəsinin təmin edilməsi sahəsində əməliyyat-axtarış və sərhəd mühafizə tədbirlərini davam etdirir.

Xidmətin Mətbuat Mərkəzindən "Report"a verilən məlumata görə, noyabr 29-da DSX-nin Sərhəd Qoşunlarının "Göytəpə" sərhəd dəstəsinin xidməti ərazisində dövlət sərhədinin silahlı şəxslər tərəfindən pozulmasına hazırlıq barədə daxil olmuş əməliyyat məlumatı əsasında həmin istiqamətdəki sərhəd zəncirinin xidməti gücləndirilib, zəruri qabaqçılıq tədbirləri görülmüşdür.

Saat 19:10 radələrində Cəlilabad rayonunun Edişə kəndi yaxınlığındakı sərhəd zastavasının xidməti sahəsində dövlət sərhədinin pozulması barədə daxil olmuş məlumat əsasında sərhəd zastavasına "Silaha" komandasına qaldırılaraq hadisə yerinə hərəkət etmiş, nəzarət-izolaajında İran İslam Respublikasından Azərbaycan Respublikasına istiqamətində ayaq izləri aşkar olunub.

Sərhəd pozucularının aşkarlanması və yaxalanması məqsədilə əlavə qüvvələr cəlb olunmaqla və xüsusən texniki vasitələrin imkanlarından istifadə edilməklə təxirəsalınmaz sərəhəd axtarışı tədbirləri həyata keçirilmiş, sərhədyanı yaşayış məntəqələrindən istiqamətində yollar sərhəd naryadları tərəfindən qanqanmış, qarşılıqlı əlaqədə olan hüquq-mühafizə orqanları məlumatlandırılmışdır.

Saat 21:25 radələrində sərhəd axtarışında olan sərhəd naryadı tərəfindən dövlət sərhədində qaraltı müşahidə edilmiş, həmin istiqamətdə 2 nəfər naməlum şəxsin qaçmasını aşkar etmişdir. Sərhəd naryadının "Dayan" komandasına təbə olmayan sərhəd pozucularının tərəfindən sərhədcilərə qarşı avtonom silahdan atəş açılmış, cavab atəşi ilə sərhəd pozucularından biri sərəst atəşlə ayağından yaralanaraq hadisə yerində tutulub. Digər sərhəd pozucusu hadisə yerindən qaçmağa müvəffəq olub. Hadisə yerində 1 ədəd 7,62 mm

çaplı AKM-74 markalı silah, 1 ədəd gecəgörmə cihazı, 1 ədəd mobil telefon aşkar olunmuşdur. Silahlı müqavimət zamanı sərhəd naryadına qarşı 20-dən yuxarı güllə atılıb, güllələrdən biri xidməti avtomobildə deyib, sərhədcilər arasında yaralanan və xəsarət

şəxsin 1976-cı il təvəllüdü Nəsir Şəhzad Şekar olması müəyyən edilmişdir. Ş.Nəsir 20.09.2007-ci ildə Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi qulluqçuları tərəfindən sərhəd pozucusu qismində tutulub, narkotik qanqanmalığı ilə əlaqədar törətdiyi cinayətlərə görə

dən buraxılış məntəqəsində İran İslam Respublikasının müvafiq dövlət orqanlarına təhvil verilib.

Ş.Nəsinin 2018-ci ilin 21 iyun tarixində Dövlət Sərhəd Xidmətinin Sərhəd Qoşunlarının "Göytəpə" sərhəd dəstəsinin xidməti sahəsində silahlı cina-

Sərhədcilərimizə atəş açan İran vətəndaşı tutuldu

Azərbaycan sərhədini pozmağa cəhd edərkən zərərsizləşdirilən şəxs daha əvvəllər də ölkəmizdə cinayət törədib

alan olmayıb.

Yaralanan sərhəd pozucusu Cəlilabad rayonunun mərkəzi xəstəxanasına təxliyə edilmiş və ona təcili tibbi yardım göstərilmişdir. Araşdırma zamanı saxlanılmış

Azərbaycan Respublikasında azadlıqdan məhrum etmə növündə cəzaya məhkum edilmişdir. 06.04.2014-cü ildə Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiyalar Xidməti tərəfindən "Astara" dövlət sərhədini

yetkər dəstə tərəfindən dövlət sərhədinin pozulmasının qarşısı alınarkən sərhəd naryadına qarşı silahlı müqavimət göstərərək çavuş Kurupov Ramazan Məmməd oğlunu yaralamış şəxs olması da müəyyən edilmişdir.

Noyabrın 30-da Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi general-polkovnik Elçin Quliyev hadisə yerində olub, çətin relyef və ağır hava şəraitində dövlət sərhədinin etibarlı mühafizəsini təmin etmiş sərhədcilərə minnətdarlığını bildirib, silahlı sərhəd pozucularının aşkar edilərək zərərsizləşdirilməsində fərqlənmiş hərbi qulluqçuları təltifləndirib.

Azərbaycan regional tranzit qovşağına çevrilmək istiqamətində fəaliyyətləri genişləndirir

İqtisadçı-ekspert: "Əlaqələrin genişləndirilməsi Bakı üçün mühüm əhəmiyyətə malikdir"

Son həftələrdə Azərbaycanın xarici ölkələrlə əlaqələrində aktivlik diqqəti cəlb edir. Daha çox iqtisadi baxımdan dəyərləndirilən bu əlaqələrin genişləndirilməsi üçün çoxsaylı addımlar atılır. Bu baxımdan, Azərbaycana edilən və Azərbaycan prezidentinin gətirdiyi bir sıra səfərlər maraq doğurur.

Belə ki, Slovakiya baş naziri Peter Pellegrini və Rusiyanın Çexistan Respublikasının prezidenti Ramzan Kadirovun Azərbaycana səfəri investisiyaların cəlbə məqsədi daşıyırdı. Hər iki şəxs Azərbaycan investisiyalarından bəhrələnmək niyyətindədir.

Prezident İlham Əliyevin Belarus və Türkmənistanla səfəri isə Azərbaycanın regional tranzit və tranzit mərkəzinə çevrilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin bir hissəsi hesab olunur.

İqtisadçı-ekspert Vüqar Bayramov bildirir ki, Azərbaycan postsovet ölkələri olan Belarus və Türkmənistanla əlaqələri geniş-

Vüqar Bayramov

ləndirməkdə bir neçə məqsəd güdür: "Düzdür, son illərdə Azərbaycanla Türkmənistan arasında iqtisadi-siyasi əlaqələr elə də inkişaf etməyib. Lakin hər iki ölkənin Avropa ilə Asiya arasında tranzit yükdaşımalarda keçirdiyi coğrafi ərazidə yerləşməsi əlaqələrin genişləndirilməsi üçün mühüm perspektiv açıq. Bu genişlənmə iqtisadi baxımdan Azərbaycan üçün çox mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Təsəffü deyil ki, prezidentin səfəri zamanı imzalanan sənəd-

lərdə əlaqələrinin iqtisadi tərəflərini şərh edən ekspertin sözlərinə görə, bu ölkə ilə münasibətlər həmişə yüksək səviyyədə olub: "Belarusla əməkdaşlığın gücləndirilməsi strateji əhəmiyyət daşıyır. Bu ilin doqquz ayında Azərbaycanın Belarusla qarşılıqlı ticarət dövriyyəsi 3,3 dəfə artaraq 331,5 milyon dollara bərabər olub. Azərbaycanın Belarusa ixracı son dörd ildə 20 faiz artıb. Bu artım əsasən qeyri-neft məhsullarının hesabına olub. Belarus Şimal-Cənub neqliyyat dəhlizinin tərkib hissəsidir, bu baxımdan da bu ölkə ilə əməkdaşlığın gücləndirilməsi Azərbaycan üçün mühüm əhəmiyyətə malikdir".

V.Bayramovun fikrincə, son həftələrdə Azərbaycanın xarici əlaqələrindəki intensivlik ölkənin regional tranzit və ticarət qovşağına çevrilməsi baxımından yüksək əhəmiyyətə malikdir.

irəlləyişlərə nail olmaq mümkündür. Bu gün Azərbaycan Türkmənistan neftinin Avropa bazarına çıxarılmasında əsas tranzit ölkədir. Yeni bu ölkə ilə əlaqələrin daha da genişləndirilməsi Azərbaycan üçün ciddi dividendlər gətirəcək bir addımdır".

Azərbaycanın Belarusla əlaqələrinin iqtisadi tərəflərini şərh edən ekspertin sözlərinə görə, bu ölkə ilə münasibətlər həmişə yüksək səviyyədə olub: "Belarusla əməkdaşlığın gücləndirilməsi strateji əhəmiyyət daşıyır. Bu ilin doqquz ayında Azərbaycanın Belarusla qarşılıqlı ticarət dövriyyəsi 3,3 dəfə artaraq 331,5 milyon dollara bərabər olub. Azərbaycanın Belarusa ixracı son dörd ildə 20 faiz artıb. Bu artım əsasən qeyri-neft məhsullarının hesabına olub. Belarus Şimal-Cənub neqliyyat dəhlizinin tərkib hissəsidir, bu baxımdan da bu ölkə ilə əməkdaşlığın gücləndirilməsi Azərbaycan üçün mühüm əhəmiyyətə malikdir".

V.Bayramovun fikrincə, son həftələrdə Azərbaycanın xarici əlaqələrindəki intensivlik ölkənin regional tranzit və ticarət qovşağına çevrilməsi baxımından yüksək əhəmiyyətə malikdir.

□ Dünya SAKIT, "Yeni Məsəvat"

Nəsinin diyarını fəth edən həmvətənimiz

Xəlid KAZIMLI

Bir həmvətənimizin uzaq ölkədə, şəhərdə uğur qazanması, təbii olaraq, çoxumuzu qürurlandırır. Biz o cür adamların çoxunu şəxsən tanımırıq və heç vaxt tanımayacağıq, onlardan şəxsi planda fayda görmürük, görməyəcəyik, amma yenə də fəxr edirik ki, bir həmvətənimiz uzaq bir ölkədə başımızı uca edib.

Başqa ölkədə uğur qazanan həmvətənimiz idmançı da ola bilər, alim də, siyasətçi də, musiqiçi də - fəxr etməyək, biz yenə də onunla fəxr edirik.

Bu duyğuları yaşayanda əslində biz millət olaraq əfəl, mağmın olmadığımızı, uğur qazananların simasında potensialımızın geniş olduğunu isbatını görürük, anlayırıq ki, istedadlı, kütübeyin deyilik, tam yad bir yere düşəndə belə durmadan baş çıxara, önə çıxa bilirik.

Bizi qürurlandıran məhz budur, uğurlu şəxsin personası deyil. Sabah həmin o fəxr etdiyimiz şəxslərdən biri gəlib öz ölkəmizdə nəyəyə iddia eləsə, biz bir anın içində onu düşmən elan edə bilərik. Örnəklər var, amma bu yazının mövzusu deyil.

Bu yazının mövzusu sovet dövründə Sibirə, Xantı-Mansi muxtar vilayətindəki Surqut şəhərində böyük uğur və şöhrət, eləcə də kareyara qazanmış həmyerlimizin - Fərman Salmanovun həttə ölümündən sonra da uğur qazanmaqda davam etməsidir.

Məlum olduğu kimi, Surqut şəhərinin 10 kilometrliyində yerləşən beynəlxalq aeroporta şəmki balası Fərman Salmanovun adı verilməsi söhbəti gedir və bu hadisə, onun adını siyahıya salınması və çox səs alması bizi məmnun edib.

Surqut heç kəsin gözüne kiçik əyalet şəhəri kimi görünməsin. 360 min əhali olan Surqut Rusiyada sakinlərinin firavanlığına, varlılığına görə 3-cü şəhərdir. Birinci Moskvadır, ikinci Sankt-Peterburqdur, üçüncü Surqutdur. Bu şəhərdə 40 minə yaxın həmvətənimiz yaşayır.

İndi o şəhərin aeroportu həmvətənimizin adını daşıyaçaq.

Çünki bu şəhərin Rusiyanın cənnətməkəni olmasının, varlanmasının, böyük şöhrət qazanmasının iki-üç səbəbkarından biri, bəlkə də birincisi Fərman Salmanov olub. Məhz onun iradəsi, biliyi, bacarığı, qətiyyəti, ısrarı nəticəsində Surqutda zəngin neft yataqları tapılıb və bu sayədə Rusiyanın minlərlə şəhərlərindən, qəsbəllərindən biri olan Surqut bu günkü abad Surquta çevrilib.

Heç demə, Fərman Salmanovda Sibir sevgisini vaxtilə Sibire sürgün edilmiş babası Süleyman yaradıbmış. Çar dövründə məscidə vergi ödəməyən kişini Sibire sürgün ediblər, o da gedib orada cəza çəkib, arada rus-yapon müharibəsində igidlik göstərmiş, qayıdanda özünü Şəmki Olqa (Füruze) adlı bir rus qızı gətirib.

Onun neftçi olması isə daha bir məşhur həmvətənimizin - SSRİ-nin neft sənayesi naziri, bakılı Nikolay Baybakovun sayəsində baş tutub. Rus nənesindən rus dilini yaxşı öyrənmiş Fərman 8-ci sinifdə oxuyanda Şəmki qonaq gəlmiş Baybakovla ünsiyyətdə olub, ona neftçi olacağı deyib, sonradan neft mütəxəssisi olanda yenə onun himayədarlığı ilə Sibire təyinat alıb. Ardı bir romanlıq söhbətdir.

İndi Surqut xalqı bu qəhrəman həmvətənimizə öz vəfa borcunu qaytarır.

Əslində Fərman Salmanov məhz sovet-rus xalqının yetiştirdiyi, Şəmki ilə bərabər Surqutun da oğludur. Onun bizimlə yalnız qan qohumluğu var. Adam bütün həyatını Xantı-Mansi şəhərinin çiçəklənməsinə, SSRİ imperiyasının qüdrətlənməsinə həsr edib. Amma fərqi yoxdur, o, bizim bağrımdan qopub deyər fəxr edirik.

Həttə sabiq təhsil naziri Firudin Cəlilovun bu günlərdə açıqladığı bir hadisə də xalqımızın Fərman Salmanova olan sevgisinə təsir göstərmir. SSRİ dağılan ərəfədə o, Rusiya rəhbərliyinin tapşırığı ilə Bakıya gəlibmiş və deputatlarla, öncül adamlarla görüşüb, onları Azərbaycanın müstəqil dövlət olmasının lazımsızlığına inandırmağa çalışıb. Bu söhbətlərdə Fərman Salmanov tam bir imperiya əsgəri kimi çıxış edib. Milli azadlıq hərəkatının bəzi liderləri ona müstəqil dövlət qurmağın əhəmiyyəti barədə nə qədər danışıqlar da o, bu fikirləri qəbul etmədən Moskvaya qayıdıb.

Əslində Azərbaycanın müstəqil dövlət olmasına qarşı çıxanların, həttə SSRİ-nin saxlanmasına dair referendumda Moskvadan yana təbliğat aparalarının sonradan müstəqil Azərbaycanda böyük vəzifələr tutması, müstəqilliyin bar-bəhərini dadması fonunda Salmanovun o zamankı mövqeyini sət mühakiməyə məruz qoymaq ədalətli olmaz.

Bu, onun - babası rus çarının, atası Stalin repressiyasının qurbanı olan, özü isə həmin dövlətdə zirvələri fəth edən bir kənd uşağının qəti əminliyinin, sədəqətinin məhsuluydu.

Azərbaycanın bir sıra dövlət qurumlarında maraqlı bir ənənə formalaşmış: qurumun rəhbəri işdə olduğu müddətdə iş saati bitmə belə, kimsənin iş yerini tərk etməsinə icazə verilmir. Xüsusilə rəhbərin müavirləri, şöbə müdürləri və sair orta vəzifə sahiblərinin iş yerini tərk etmələri mümkün olmur. Bu ənənə əksər qurumlarda müşahidə olunmaqdadır.

Qeyd edək ki, işçilərin iş saatından artıq işlədilməsi özəl sektorda da geniş yayılıb. Bu sektordakı müəssisələrin əksəriyyətində, ümumiyyətlə, iş saati tənzimlənmir. Xüsusilə ticarət sektorunda iş günü 12-14 saata qədər olur. Bu isə Əmək Məcəlləsinin pozulması deməkdir. Yalnız azsayda böyük yerli və xarici şirkətlər iş saati normasına əməl edir, artıq işlənən saatların dəyərini işçiyə ödəyirlər.

Dövlət qurumlarında da iş saati normalarına əməl olunmaması xeyli narazılıq doğurur. Belə narazılıqlar əvvəlki rəhbərliyin dövründə Vergilər Nazirliyində daha çox idi. Vergi orqanlarında işləyənləri axşam saatlarına qədər işdə saxlayır, artıq iş saatlarına görə heç bir əlavə ödəniş edilmirdi.

Vətəndaşların Əmək Hüquqlarını Müdafiə Liqasının rəhbəri Sahib Məmmədovun sözlərinə görə, hazırda Vergilər Nazirliyində iş saati normasına tam əməl olunur: "Əvvəlki nazirin dövründə vergilərdə iş-

Dövlət qurumlarında qəribə iş rejimi

Bir sıra orqanlarda rəhbər işdən çıxmayanadək əməkdaşların yerində olması ənənəsi formalaşmış; **Sahib Məmmədov:** "Hamı qanunvericiliyin tələblərinə əməl etməlidir"

ləyən şəxslərdən bizə çoxsaylı şikayətlər daxil olurdu. Bununla bağlı bir dəfə Vergilər Nazirliyində keçirilən bir tədbirdə Çingiz Qənizadə ilə birlikdə bu məsələni qaldırmışdıq. O zaman deyirdilər ki, vergilər ya-

rım hərbi struktur sayıldığı üçün burada iş saatından artıq işləmək ehtiyacı yaranırsa bilər. Amma Mikayıl Cabbarov gələndən sonra hamı iş saati bitən kimi evinə gedir. Bu yaxınlarda orda müzakirələrdə iştirak

edən zaman mən bu məsələ ilə maraqlandım, işçilər dedilər ki, əvvəlki rejim tamam deyilib, hamı iş saati bitən kimi çıxıb evinə gedir".

Liqa rəhbəri dövlət qulluğunda iş saati normasının qanunvericilikdə dəqiq müəyyənləşdiyini deyir: "Qanunvericiliyə əsasən, mülki dövlət orqanlarında dövlət qulluğunda qulluq üçün zəruri olduqda dövlət orqanının rəhbəri ay ərzində iş vaxtını əvəzi ödənilmədən 5 saata qədər artırabilir. Ay ərzində 5 saatdan artıq uzadılan iş saatına görə işçilərə mütləq ödəniş olunmalıdır. Biz beş saati də çox hesab edirik. Çünki ayda beş saat ildə 60 saat, heftəyaram iş deməkdir. Niyə dövlət qulluqçusu ildə bu qədər ödənişsiz işləməlidir ki? Qanunvericiliyə əsasən, ayda beş saatdan artıq işdə saxlanan işçiyə hər saata görə əmək haqqı ikiqat ödənməlidir. Praktiki olaraq bu tələbə demək olar ki, əməl olunmur. Xüsusilə də dövlət qurumunun rəhbəri işdə olduğu müddətdə rəhbər heyət də işdə qalır. Burada bir məqam da var. Belə ki, qanunla siyasi vəzifə tutan vəzifələr üzrə iş rejimi tənzimlənmir. Yəni tətulluq ki, nazir və onun müavirləri siyasi vəzifələr hesab olunduğu üçün onların iş rejimi tənzimlənmir. "Dövlət qulluğu haqqında" qanun onlara şamil olunmur".

Hüquq-mühafizə orqanlarına gəlincə, S.Məmmədovun dediyinə görə, bu qurumlarda da iş rejimi ilə bağlı tələblərə əməl olunmur: "Birazdan tarixdir. Bizdən sonra gələn nəsillər sosial şəbəkələrdə yazılanları oxuyacaqlar. Bəlkə də bu gün sosial şəbəkələrdə söyüş yazanların övladları savadlı, ziyalı biri olacaq. O zaman isə kimə istər istəməz bu adamlara da müxalif olacaqlar. Bax həmin vaxt o uşağın atasının vaxtilə yazdığıları çıxarıb, qoyacaqlar qarşısına. Deyəcəklər ki, səni bu beyin tərbiyə edib, uzağa gedə bilmərsən. Ona görə də söyüşcül adamlar tarixi də nəzərə almalıdır".

Politoloq hesab edir ki, sosial şəbəkədə söyüş sənədləri, digər ölkələrin məmurlarından tam məlumatlı deyil: "Onların hansı ölkələrin məmurlarından xəbərləri var ki, deyirlər Azərbaycan məmurları pisdir. Mən məmurları niyə tərifiyəm. Lakin hər bir şey müqayisə ilədir axı. Daha öncə də açıqlamamda demişəm ki, Azərbaycanda məmur yorğunluğu var. Məmurlarımızın əksəri vicdanlı, əziyyət çəkən adamlardır. Lakin istər-istəməz onlarda da bir yorğunluq hiss edilir. Hansısa yerdəyişmə olarsa, çox fayda verər. Lakin durub demək ki, Azərbaycan məmuru dünyanın ən geridə qalmış məmurudur, bu, doğru olmaz. Serverlər Amerikada qurulub, Bakıda kimşə oturur, yazır. Başa düşməyirlər ki, qloballaşma gedirsə, dünya ölkələrində baş verənlərə də baxmaq lazımdır. Diqqət etməlidirlər ki, Azərbaycandan kənardan hansı proseslər gedir. Söhbət təbii ki, Ermənistandan getmir. Orada biabırçılıq hökm

zə anonim şəkildə hüquq-mühafizə orqanlarından da şikayətlər daxil olur. Amma bu qurumlar bildirirlər ki, ölkədə sabitliyin, ictimai asayişin və təhlükəsizliyin qorunması zəruri olduğu üçün iş rejiminə diqqət yetirmək mümkün olmur. Amma əslində bu orqanlarda da iş rejimi olmalı və ona əməl edilməlidir. Növbəli iş rejimi tətbiq olunmalıdır. Amma məsələn, Prezident Administrasiyasında iş rejiminə ciddi şəkildə əməl olunur. Orada hamının iş saati bitdikdə iş yerindən çıxır, məzuniyyət hüququ təmin olunur və sair. Ola bilsin ki, bəzi dövlət orqanlarında iş rejiminə əməl edilmir, amma bu barədə hələ ki, bizə konkret müraciət edən olmayıb".

Liqa sədri qeyd edir ki, dövlət və ya özəl sektor olmasından asılı olmayaraq, bütün işəgötürənlər iş rejimi normalarına əməl etməlidirlər: "Qanunvericilik hamı üçün eynidir. İş saati ayrıdır, istirahət saati ayrı, məzuniyyət vaxtı ayrı. İşçilərin bütün əmək hüquqları tam təmin olunmalıdır. İş saatından artıq işləyənlərə qanunvericiliyə uyğun ödəniş edilməlidir".

□ **Dünya SAKİT,** "Yeni Müsavat"

İctimai rəydə məmurlara qarşı aqressiya: səbəb nədir...

Ekspert: "Sosial şəbəkələrdə bu cür söyüşlər söyən adamların ağı 2-3 yaşındakından o yana getməyib"

Sosial şəbəkələrdə tez-tez çıxışma, müsahibəsinə görə hansısa deputatın, məmurun söyüldüyünün şahidi oluruq. Doğrudur, Milli Məclisdə bəzi deputatlar ildə cəmi bir neçə dəfə müsahibə verib, hansısa məsələyə münasibət bildirirlər. Hər dəfə də ehtiyatsız ifadə işlədib, bu ifadələri ildə gündəm olurlar. Lakin məsələ burasındadır ki, həmin şəxslərə qarşı ictimai rəy çox dözümsüzdür. Həmin deputatların özləri bir yana, yaxınlarını da təhqir edib, söyürlər. Ümumiyyətlə, sosial şəbəkədə bir qrup insanlar var ki, onlar demək olar ki, heç nə ilə razılaşmırlar, söyüşlə davranırlar. Maraqlısı budur ki, ehtiyatsız ifadə işlədən, hər hansı bir qıcıq doğuran fikir səsləndirən müxalifət nümayəndələrinə qarşı həmin qrup liberal davranır. Deputatlara, məmurlara qarşı yazdıqları təhqir dolu fikirləri işlətmirlər.

Bəs bunun səbəbi nədir? "Yeni Müsavat" a danışan **politoloq Mübariz Əhmədov** hesab edir ki, bunun səbəbi əsasən bir neçə sosial səbəbdən qaynaqlanır:

"Xalqımızın bir xüsusiyyəti var ki, uşağa ata və ana sözlərindən sonra hansısa söyüşü, həmin "müəllimlər" də müxalifətdə oturublar. Ona görə də müxalifətdə bu adamlar nə desələr də, söyülmürlər. Çox təəssüf ki, bu, həqiqətdir və bizim ictimai-siyasi mühitimiz üçün faciəvi haldır. Əvvəla, nəzərə almalıyıq ki, biz xalqın qarşısında yığıq. Adamlar dərk etməlidirlər ki, sosial şəbəkədə nə isə yazılırsa, artıq bu, ictimailəşmiş fikrə çevrilir. Ancaq buna fikir vermirlər. Kim qələməndən uzaqdırsa, birdən-birə söyülmürlər. İndi bizim sosial şəbəkədəki bəzi şəxslər

də söyüşlə bağlı "müəllimlərinə" heç nə demirlər. Görünür, həmin "müəllimlər" də müxalifətdə oturublar. Ona görə də müxalifətdə bu adamlar nə desələr də, söyülmürlər. Çox təəssüf ki, bu, həqiqətdir və bizim ictimai-siyasi mühitimiz üçün faciəvi haldır. Əvvəla, nəzərə almalıyıq ki, biz xalqın qarşısında yığıq. Adamlar dərk etməlidirlər ki, sosial şəbəkədə nə isə yazılırsa, artıq bu, ictimailəşmiş fikrə çevrilir. Ancaq buna fikir vermirlər. Kim qələməndən uzaqdırsa, birdən-birə söyülmürlər. İndi bizim sosial şəbəkədəki bəzi şəxslər

man özünü əjdaha hesab edir. İkincisi də bu adamlar dərk etməyirlər ki, onların sosial şəbəkələrdə yazdıqlarını xaricilər də görə bilirlər. Bu yazılarla bizim ümumi səviyyəimizi ölçən, monitorinq aparən xarici qruplar var. Kimşə sosial şəbəkədə söyüş yolunu tutubsa, hardasa xalqımıza qarşı neqativ halın şahidi olan zaman, bu halın yaranmasında öz rolunu da görməlidir. Çünki xalqa qarşı ümumi fikir elə sosial şəbəkələr, ictimai rəylər əsasında formalaşır. Üçüncüsü də tarix var. Yəni sosial şəbəkələrdə, mətbuat

sürür. Məsələn, Rusiya, İrana baxmaq olar. Avropa da görürük ki, məmurlar nə vəziyyətdən çıxır. Ona görə də qloballaşmanın bəhrəsi olan sosial şəbəkələrdən istifadə edirlərsə, özlərinin də beyinlərini qloballaşdırırlar. Sosial şəbəkəni tədqiq edən kimlərsə Azərbaycan xalqı barəsində minus axtarırsa, bunu tapacaqlar. Eyni zamanda Azərbaycan cəmiyyətinin müsbət potensialı da var. Məmurlarımızın, gənclərimizin müsbət yöndə inkişaf edənləri çoxdur. Sosial şəbəkədə bəzi şəxslərin fəaliyyəti zaman keçdikcə özlərinin və "əmi", "dayı"larının ziddinə olacaq".

Psixoloq Azad İsayadə "Yeni Müsavat" a söyləyib ki, son illər dünyada da aqressiya çoxalıb: "Sosial şəbəkələrdə görürük ki, dünyada digər ölkələrdən olan bir şəxsin arqumenti olmayan zaman başlayır söyüş söyməyə. Bu, hardasa insanın aqressiyasının boşalmasıdır. Lakin psixoloji baxımdan yanaşdıqda görürük ki, əslində aqressiya tam olaraq keçmir. Çünki yazılanlara cavab verilir və gedişmə olarsa, çox fayda verər. Lakin durub demək ki, Azərbaycan məmuru dünyanın ən geridə qalmış məmurudur, bu, doğru olmaz. Serverlər Amerikada qurulub, Bakıda kimşə oturur, yazır. Başa düşməyirlər ki, qloballaşma gedirsə, dünya ölkələrində baş verənlərə də baxmaq lazımdır. Diqqət etməlidirlər ki, Azərbaycandan kənardan hansı proseslər gedir. Söhbət təbii ki, Ermənistandan getmir. Orada biabırçılıq hökm

□ **Əli RAİS,** "Yeni Müsavat"

Noyabrın 30-da Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirildi. Gündəliyə 2019-cu il dövlət büdcəsinin üçüncü oxunuşda müzakirəsi salındığı üçün Baş nazir Novruz Məmmədov və hökumət üzvləri iclasda iştirak edirdi.

Spiker Oqtay Əsədov Baş naziri və digər iştirakçıları salamladıqdan sonra giriş nitqi ilə çıxış etdi. Bildirdi ki, ki, büdcə zərfi Milli Məclisin komitə və plenar iclaslarında geniş müzakirə olunub. "Büdcə haqqında qanun layihəsi ilk dəfə olaraq üç oxunuşdan keçdi"-deyən spiker bildirdi ki, bu da geniş müzakirələrə imkan verib. "İlk oxunuşdan sonra hökumət deputatların təkliflərinə baxıb və 410 milyon manat xərclər smetasına əlavələr edilib. Gələn büdcə müzakirələrində yəqin ki, təkliflər nəzər alınacaq"-O.Əsədov bildirdi.

Komitə sədri Ziyad Səmədzadə qısa nitq söylədikdən sonra büdcə zərfinin qəbul olunmasını təklif etdi.

Bundan sonra spiker dedi ki, kifayət qədər müzakirələr aparıldığı üçün əlavə çıxışlara ehtiyac yoxdur. Bunun ardınca büdcə zərfi səsverməyə çıxarıldı və qəbul edildi.

"Bu dəyişikliklər vergi ödəyicilərinin sayının artmasına səbəb olacaq".

Komitə sədri Ziyad Səmədzadə bu fikirləri Milli Məclisdə Vergi Məcəlləsinə təklif edilən dəyişikliklərin müzakirəsi zamanı dedi.

Deputat İsa Həbibbəyli də bildirdi ki, Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklər ölkədə iqtisadiyyatın inkişafına, sahibkarlığın möhkəmləndirilməsinə xidmət edir. İ.Həbibbəyli vergi güzəştlərinin təhsil müəssisələri ilə yanaşı, elmi müəssisələrə də şamil edilməsini təklif etdi.

Deputat Qüdrət Həsənquliyev dedi ki, sahibkarlara münasibətdə mədəni münasibət formalaşmaqdadır. İ.Həbibbəylinin təklifini dəstəklədi, eyni zamanda bir sıra təkliflər irəli sürdü: "Hesab edirəm ki, insanlar xeyriyyəçilik fəaliyyəti ilə məşğul olurlarsa, onlar gördükləri işlərə görə hər hansı vergidən azad olunmalıdırlar. Məsələn, bu günlərdə çox hörmətli Mehriban xanımın təşəbbüsü ilə "Paşa Holding" tərəfindən qaçqınlar üçün böyük bir mənzil kompleksini tikilib. Həmin şirkətə buna görə vergiyə cəlb etmək nə dərəcədə doğrudur? Bizim Konstitusiyamızın 149-cu maddəsinin 1-ci hissəsində də qeyd olunub ki, normativ hüquqi aktlar fakt və ədalətə əsaslanmalıdır. Bizim qəbul etdiyimiz qanunlar həm də ictimai əxlaqla, etik qaydalarla da dəstəklənməlidir. Əgər kimsə mənəfət qazanmırsa, o halda ondan mənəfət vergisi almaq nə dərəcədə doğrudur? Bu fəaliyyəti stimullaşdırmaq üçün onlara tətbiq edilən vergiləri ləğv etmək lazımdır. Xeyriyyəçilik fəaliyyəti ilə bağlı məsələlərdə müəyyən fiziki və hüquqi şəxsləri vergidən azad etsək, cəmiyyətə böyük bir töhfə vermiş olarıq".

F.Mustafa Gəncə səfəri ilə bağlı müşahidələrini də bölüşdü. O dedi ki, Gəncəyə xalqın ayağına gedən, onları dinləyən icra başçısı təyin olunub. Ancaq deputat şəhərin problemlərindən də bəhs etdi. "Gəncə kimi şəhərə bir təyyarənin uçması təmin edə bilmirikse, oradakı hansı problemi həll edə bilirik? Gəncədə elə universitet yaratmalıyıq ki, Bakıdakı universitetdən geri qalmasın. Bir sıra işlər görülsə, Bakıda yükəndən azad etmiş olarıq"-F.Mustafa dedi.

Vergi Məcəlləsində dəyişikliklərə edilən təkliflər barədə nazir Mikayıl Cabbarov danışıdı. Nazir xeyriyyəçilik fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin vergidən azad olunması ilə bağlı deputatlar Qüdrət Həsənquliyev və Fəzail Mustafanın təkliflərinə reaksiya verdi.

M.Cabbarov bildirdi ki, nazirlik ilk dəfədir, bu tip azad olmaların Vergi Məcəlləsinə daxil olunmasını təklif edir: "Mövqud dəyişikliklər nəzərə alınmaqla büdcə bazası hesablanıb. Hazırda əlavə geniş azad olmaların təqdim edilməsi

Milli Məclis bəzi qanunları dəyişdi - ciddi cəzalar gəlir

İdxal olunan minik avtomobillərinə tətbiq olunan aksiz dərəcələri də artırıldı; Parlament 2019-cu ilin dövlət büdcəsini hökumətin iştirakı ilə qəbul etdi

vestisiya qoyuruq. Əgər sahibkarlara güzəştlər tətbiq etsək, Bakını da yüklənməkdən xilas etməli olarıq" - Q.Həsənquliyev dedi.

Deputat Fazil Mustafa Vergilər Nazirliyinə təşəkkür etdi. O, ötən iclaslarda səsləndirilən təkliflərə Vergilər Nazirliyindən rəsmi cavab aldığını vurğuladı. Deputat bildirdi ki, bu, həm də Milli Məclisə münasibətdir: "Bu tendensiyanı davam etdirmək lazımdır".

F.Mustafa onu da dedi ki, Türkiyədə yaşayan uşaqlar artıq təhsilə cəlb olunub. Ancaq onlarla bağlı iş gören sahibkarların vergidən azad olunması yaxşı olardı.

F.Mustafa Gəncə səfəri ilə bağlı müşahidələrini də bölüşdü. O dedi ki, Gəncəyə xalqın ayağına gedən, onları dinləyən icra başçısı təyin olunub. Ancaq deputat şəhərin problemlərindən də bəhs etdi. "Gəncə kimi şəhərə bir təyyarənin uçması təmin edə bilmirikse, oradakı hansı problemi həll edə bilirik? Gəncədə elə universitet yaratmalıyıq ki, Bakıdakı universitetdən geri qalmasın. Bir sıra işlər görülsə, Bakıda yükəndən azad etmiş olarıq"-F.Mustafa dedi.

Vergi Məcəlləsində dəyişikliklərə edilən təkliflər barədə nazir Mikayıl Cabbarov danışıdı. Nazir xeyriyyəçilik fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin vergidən azad olunması ilə bağlı deputatlar Qüdrət Həsənquliyev və Fəzail Mustafanın təkliflərinə reaksiya verdi.

M.Cabbarov bildirdi ki, nazirlik ilk dəfədir, bu tip azad olmaların Vergi Məcəlləsinə daxil olunmasını təklif edir: "Mövqud dəyişikliklər nəzərə alınmaqla büdcə bazası hesablanıb. Hazırda əlavə geniş azad olmaların təqdim edilməsi

məsələsi də mümkündürsə, o zaman buna növbəti büdcə layihələrinin müzakirəsində baxarıq".

Deputat Çingiz Qənizadə ailədəki nəvələrin Vergilər Məcəlləsində ailə üzvləri sırasına daxil edilməsinə etiraz etdi və bildirdi ki, bu məsələ hüquq sistemində də problem yaradır: "Çox vaxt notariuslar şikayət edir ki, bu, Vergilər Məcəlləsindəki boşluqla əlaqədardır. Necə olur ki, ögey bacı-qardaş ailə üzvü sayılır, amma bir yerdə yaşayan baba və nəvələr ailə üzvü sayılmır? Xahiş edirəm ki, yeni Məcəllədə bu məsələ nəzərə alınсын".

Vergilər naziri isə Ç.Qənizadəyə cavab olaraq bildirdi ki, bu məsələyə İşçi Qrupu səviyyəsində baxıla bilər: "Amma əslində bu məsələdə problem yoxdur. Onlar da məntiqlə ailə üzvləri hesab olunur".

Daha sonra spikerin təklifi ilə dəyişikliklər üçüncü oxunuşda qəbul edildi.

Məcəlləyə edilən dəyişikliklərə əsasən, Azərbaycana idxal olunan minik avtomobillərinə tətbiq olunan aksiz dərəcələri artırılıb. Qanun layihəsinə görə, minik avtomobillərində mühərrikin həcmi 2000 kubsantimetrdəkdə olduqda hər kubsantimetrdə görə - 0,30 manat (hazırda 0,20 manat), mühərrikin həcmi 3000 kubsantimetrdəkdə olduqda 600 manat (hazırda 400 manat) + mühərrikin həcmi 2001-3000 kubsantimetr hissəsi üçün hər kubsantimetrə görə - 5 manat (hazırda 3 manat), mühərrikin həcmi 4000 kubsantimetrdəkdə olduqda 5600 manat (hazırda 3400 manat) + mühərrikin həcmi 3001-4000 kubsantimetr hissəsi üçün hər kubsantimetrə görə - 13 manat (hazırda 8 manat), mühərrikin həcmi 5000

kubsantimetrdəkdə olduqda 18 600 manat (hazırda 11 400 manat) + mühərrikin həcmi 4001-5000 kubsantimetr hissəsi üçün hər kubsantimetrdə görə - 35 manat (hazırda 20 manat), mühərrikin həcmi 5 000 kubsantimetrdən çox olduqda 53600 manat (hazırda 31 400 manat) + mühərrikin həcmi 5 000 kubsantimetrdən çox hissəsi üçün hər kubsantimetrdə görə - 70 manat (hazırda 40 manat) aksiz dərəcəsi tətbiq olunacaq.

Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklərə görə, işə obyektlərində müştərilərə xidmət göstərən fiziki şəxslər (ofisiant), fərdi qaydada bərbər və dərzi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər də sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olacaqlar. Ofisiantları sadələşdirilmiş vergi üzrə aylıq sabit məbləğ - 30 manat, bərbərlər 20 manat, dərzilər 10 manat ödəyəcəklər.

İclasda "2019-cu il üçün yaşayış minimumu haqqında" qanun layihəsi hökumətin iştirakı ilə üçüncü oxunuşda qəbul edildi. Qanun layihəsi barədə komitə sədri Hadi Rəcəbli məlumat verdi. 2019-cu ildə Azərbaycanda yaşayış minimumu 180 manat nəzərdə tutulub. 2018-ci il üçün yaşayış minimumu isə ölkə üzrə 173 manat olub.

Azərbaycanda 2019-cu il üçün ehtiyac meyarı da səsə qoyuldu. Qanun layihəsinə əsasən, ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi məqsədilə gələn il üçün ehtiyac meyarının həddi 143 manat məbləğində müəyyən edilib. Bununla yanaşı, 2019-cu il üçün yaşayış minimumunun ölkə üzrə 180 manat, əmək qabiliyyətli əhali üçün 191 manat, pensiyaçılar üçün 149 manat, uşaqlar üçün 160 manat müəyyən edilib.

Plenar iclasda "Əmək pensiyaları haqqında" qanuna dəyişiklik layihəsi ikinci və üçüncü (sonuncu) oxunuşda müzakirəyə çıxarıldı.

Parlamentin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Hadi Rəcəbli layihə barədə məlumat verdi. Bildirdi ki, qanunun 20-ci (Qulluq stajına görə əmək pensiyasına əlavələr) maddəsinə əlavə edilən yeni - 30-cu bəndə əsasən, bu maddədə nəzərdə tutulan şəxslərin əmək pensiyalarına qulluq stajına görə əlavə hesablanarkən əmək haqqına, dövlət məvacibinə və vəzifə maaşına bütcdən kənar vəsaitlər hesabına verilən ödənişlər nəzərə alınmır.

Qanuna əlavə edilən 22-1-ci (Əmək pensiyasının avtomatlaşdırılmış qaydada təyinatı zamanı 2006-cı il yanvarın 1-dək olan siqorta stajının hesablanması xüsusiyyətləri) maddəsinə əsasən, 2019-cu il yanvarın 1-dən etibarən siqortatövlənin əmək pensiyası avtomatlaşdırılmış qaydada təyin edilərkən, onun fərdi hesabının siqorta hissəsində 2018-ci ilin 1 iyul tarixinə qeydə alınmış pensiya kapitalı olduqda, 2006-cı il yanvarın 1-dək olan siqorta stajı bu maddəyə uyğun olaraq hesablanır.

İclasda "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında" Qanunun 2-ci maddəsinə dəyişiklik təklif edildi və qəbul olundu. Təklif olunan dəyişikliklərlə Azərbaycanda sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların miqyası genişləndirilir.

Belə ki, dəyişikliyə görə, 2021-ci il yanvarın 1-dək yalnız vergi yoxlamaları, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən dərman vasitələrinin keyfiyyəti, təhlükəsizliyi qaydalarına riayət edilməsi və qida məhsullarının təhlükəsizliyinə nəzərətin həyata keçirilməsi ilə bağlı yoxlamalar, "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" Qanunun tələblərinə əməl edilməsinə nəzərətin həyata keçirilməsi ilə bağlı həmin qanunla müəyyən edilmiş nəzarət orqanları tərəfindən həyata keçirilən yoxlamalar, habelə insanların həyat və sağlamlığına, dövlətin təhlükəsizliyinə və iqtisadi maraqlarına mühüm təhlükə yaradan hallar üzrə siyahısı müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən yoxlamalar aparıla bilər. Həmin yoxlamalar müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən məh-

dudiyatlar nəzərə alınmaqla aparılacaq.

"Dərman vasitələri haqqında" qanuna dəyişiklik layihəsi də geniş müzakirələrə səbəb oldu.

İnzibati Xətlər Məcəlləsinə dəyişiklik layihəsi də müzakirələrə çıxarıldı. İclasda müzakirələrdən sonra Azərbaycanda dərman vasitələrinin topdan satışına dair tələblərin pozulmasına görə cəzalar müəyyənləşdi.

Belə ki, Məcəllənin 221-ci (Dərman vasitələri haqqında qanunvericiliyin pozulması) maddəsinə 10 və 11-ci bəndlər əlavə olunur. Əlavəyə əsasən, dərman vasitələrinin istehsalına, daşınmasına və saxlanmasına, eləcə də topdan satışına dair tələblərin pozulmasına görə vəzifəli şəxslər 1 500 manatdan 2 500 manatadək, hüquqi şəxslər 5 000 manatdan 7 000 manatadək məbləğdə cərimə edilir. Bu xəta inzibati tənbeh almış şəxslər təfərrüfatı inzibati tənbehəmə haqqında qərar qüvvəyə mindiyi gündən 1 il ərzində təkrar törədildikdə - vəzifəli şəxslər 2 500 manatdan 4 500 manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər 6 000 manatdan 8 000 manatadək məbləğdə cərimə edilir.

"Mənzil Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" qanun layihəsinin müzakirəsi zamanı çıxış edən deputat Fazil Mustafa bildirdi ki, Azərbaycanda ən ciddi problem yeni tikilən mənzillərlə bağlıdır. "Bu vaxta qədər tikilən binalarda hər hansı məsələ ilə bağlı sakinlər söz sahib deyil"-deyən deputat bildirdi ki, mənzil firmlərinin bütün məsuliyyətini sahibkarın üzərində qalması doğru deyil: "Sahibkarın boynuna o qədər yük qoyulur ki, onlar on illər gəlir götürmür. Bununla yanaşı, eyni mənzilin bir neçə şəxsə satılmasında təkəb sahibkar məsuliyyət daşımır. Həmin sahibkara yenidən bu işlə məşğul olmağa imkan yaradılır. Hərənin bir himayəçisi olanda nə olar ki?"

F.Mustafa mənzil sahiblərinə qarşı haqsızlığı da diqqətə çatdırdı: "Mənzilin pulunu verən hər kəs mülk sahibi olmalıdır. Mənzil firmlərinin aradan qaldırılması üçün bu, şərtidir. Onsuz da bina tikildikdən sonra liftin, mərtəbələrin təmirini də mənzil sahibləri edir. Hesab edirəm ki, kosmetik dəyişikliklə məsələ həll edə bilmərik. Daha ciddi təkliflər irəli sürməliyik".

Milli Məclis gündəlikdəki digər məsələləri də müzakirə etdi.

□ **Elsad PAŞASOY, "Yeni Müsavat"**

Ora-bura xərclər

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Eyləmiz varislərim mən tək səni səndüqə dərc, Hər biri eylər səni bir növ ilə min yerdə xərc, Restoranlarda, klublarda olarsan hərcü mərc, Hər yetən çeynər səni, bilməm ətim, qanımmısan?"

Məzhəbim, dinimmi, ayinimmi, imanımmsan?"
 (Mirzə Ələkbər Sabir, "Pula təvəccöh" şeirindən)

Dəmiryolunu fırlatmış bir adamın oğluna aid xərc dəftərinin fotosunu internetdə gördüm. Orda kontrabandan 8 martda hədiyyə almağa, bağa stol almaqdan nahara qədər hər bir şeyi bitdə-bitdə yazmışdılar. Mənim ən çox xoşuma gələn isə bir neçə yerdə "Ora-bura xərclər" qeydi idi. Demək, qardaşımız nə qədər fikirləşsə, bu xərcləri müvafiq qrafaya soxa bilməyibdir. Özü də balaca məbləğlər olsa bəlkə başa düşərik, hesab edirik hardasa dilənçiyə ənam veribdir. Yetərinə (bizim üçün) böyük məbləğlər idi. Məsələn, biri dəqiq yadımda qalıb: 260 dollar. Ya da manat. Bəlkə də funt sterlinq. Bizim üçün nə fərqi? Lap manatla götürək. Camaat heç bunun yarısı qədər pensiya almır, qardaşımız isə ora-bura xərcləyibdir.

Yaxşı yadıma düşdü, bizim bir cəsur müxalifətçi qardaşımız da vardı, qabaqlar iqtidarı günəşini çevirən yazılar cızmaqara edərdi, indi mühacirdir. O yoldaş da 90-cı illərdə qəzetin maliyyə xərclərini sponsor yoldaşa hesabat eləyəndə çox komik bir iş görmüşdü. Demək, ayrılan büdcənin neçə manatını kağıza, neçəsini nəşriyyata, neçə qəpiyini jurnalistlərə-filana xərclədiyini yazıb, axırda baxıb ki, 200 manat heç bir maddəyə girmir. Açıq şəkildə bunun qabağından yazmışdı: "Yeyinti". Səmimi insan idi. Bizə vətəndə belələri çox lazımdır. Qayıdıb gəlsə yaxşı olardı.

Sözləşməsi, sevindirici haldır ki, bizim müxalifətçilər son çağlar pulun cəmiyyətdə, siyasətdə rolunu dərk etməyə başlayıblar. Tez-tez görürük hansısa müxalif partiya üzvünü saxta sənəd düzəltmək, vergidən yayınma, bank fırıldaqı və sairə bu cür maliyyə cinayətində suçlayıb zindana salırlar. Qabaqlar isə müxalifətçi üçün maddə əsasən narkotik olardı. Uzağı xuliqanlıq. Bəd ayaqda polisə müqavimət. İndi müxalifət də pulla oynamağa başlayıbsa, yaxın minillikdə onların hakimiyyətə gəlmək ehtimalları artır. İqtisadiyyat vacib elmdir - Marks demişkən. İndiki dünyanı kimin çox pulu varsa o idarə edir. Uzaq Amerikada da belədir, böyrümüz Gürcüstanda da.

Pul demişkən, iqtidarın camaata həddən artıq xərc qoyduğu qənaətindəyəm. Biz bundan çaşa bilərik. Cızığımızdan çıxarıq. Harınlayarıq. Özüünüz baxın: son günlər hansı xəbəri açsan içindən şadlıq-şadyanalıq çıxır. Biri pensiyanın 200 faiz artması münasibətilə gözyaşındığı verir, başqası işsizlərə müavinətin 15 dəfə artacağını müstəqil istəyir... Doğrudur, adətən xəbər dalını oxuyanda görürsən içində heç zad yoxdur, yenə qoz qabığı, toyuq dümbülüdür, ancaq əsas nədir? Əsas müstəqillikdir. Milləti sevindirməkdir. Biz oynayan xalqıq, kimin toyudur, hava sümüyümüzdə düşür-düşür, oynamağın yeridirmi - bunlar vecimizə olmaz. İstənilən "çakkıd-çikkıd"ya oynanır. Müsbət haldır. Bizim optimist olmağımızı göstərir. Elə dünən dünyanın xoşbəxt xalqları sırasında Ruandadan sonra, Kambodcadan qabaqda bir yerdə idik, heç vecimizə oldumu? Əsas odur "toy olsun, bayram olsun, həyat firavan olsun" - şair demişkən.

Dünən bir xəbər də vardı, deyir ombudsmanı dəyişəcəklər. Niyə? Bəyəm Elmira xanım pis çalışırdı? Əksinə, elə vəziyyət yaranmışdı ki, Elmira xanımın səlahiyyətləri yazda bitmə də payıza qədər onun yerinə heç kimin adı namizəd olaraq hallanmırdı. Çünki bizdə insan haqları müvəkkilinə ehtiyac yoxdur. Bizim öz milli dəyərlərimiz var. Bir ağsaqqal, bir ağbırçək bir elin ombudsmanı da olur, ombasını açıb gəzən qızları danlayır, buduna bıçaq giren cavanları aralaşdırır. Ancaq indi gördüyünüz kimi, vəzifəyə namizəd tapıblar. Nəyə görə? Yenə pula görə! Çünki 3-4 gün bundan qabaq deputatxana təzə qanun qayırmışdı ki, ombudsmanın maaşı indiki 2 min 25 manatdan artıb 2 min 230 manat olsun. Təəvvür elə. Birdən-birə maaş 205 manat artacaqdır. Əməllə artımdır. İndi kim istəməz təzə ombudsman olsun? Güman edərəm, bu vəzifə üstündə qırğın düşəcəkdir, bəlkə hansısa insanın hüququ pozuldu.

O artımı qanunda "ora-bura xərclər" maddəsi ilə yazıblarmı, ta onu mən bilmərəm.

Proqnozlara rəğmən, Gürcüstanda prezident seçkisində oligarx-milyarder Bidzina İvanişvilinin adamı, fransız əsilli gürcü Salome Zurabişvili qalib gəldi. Səbəblər barədə yetərincə yazılıb. O da qeyd edilib ki, Azərbaycanın milli maraqları baxımından keçmiş xarici işlər naziri, Mixail Saakaşviliyə yaxın şəxs sayılan Qriqol Vaşadzenin qələbəsi daha məqbul idi.

Bütün hallarda Gürcüstan toplumunun seçiminə və iradəsinə sayğı göstərməklə yanaşı, artıq nəticənin özünün mümkün nəticələrini təhlil etməyə dəyər - ilk növbədə də qonşu Azərbaycan və Ermənistan münasibətdə.

Şübhəsiz ki, Gürcüstanda parlamentli idarəçilik mövcud olduğundan burada əsas söz sahibi hökumətin başçısına məxsusdur, prezidentə yox. Lakin prezident də siyasi sistemdə məxsusi çəkiyə malik, cəmiyyətdəki ovqata mühüm təsir imkanı olan siyasi fiqurdur. İkinci yandan, məlum olur ki, Zurabişvili indiki hökumətə yad adam da deyil. Yeni mövcud hakimiyyətin siyasi kursuna sadıq qalacaq şəxsdir.

Ancaq Azərbaycanın köklü maraqları baxımından bəzi narahatedici məqamlar yox deyil. Birinci məqam keçmiş xarici işlər naziri Salome xanımın xəff erməniperəst biri olması, Türkiyəyə elə də böyük simpatiya bəsləməməsidir - hansı ki, seçki kampaniyası dövründə, Cavaxetiya erməniləri ilə görüşdə özünü bürüzə verdi.

İkinci xüsusat fransız dilli Zurabişvilinin Fransaya dərin bağlılığıdır. ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrələrindən olan Fransanın isə Dağlıq Qarabağ məsələsində mövqeyi məlumdur. Rəsmi Paris nə qədər bəyan eləsə də ki, Qarabağla bağlı neytral mövqe tutur, fakt budur ki, o, Ermənistanı özünə "kiçik bacı" saymaqda davam edir. Eyni zamanda saxta "erməni soyqırımı" məsələsində ən radikal mövqə sərgiləyən, bu "soyqırımı" inkara görə cəza nəzərdə tutan qanun qəbul eləmiş 3 ciddi dövlətdən biridir.

Başqa sözlə, belə güman eləmək olar ki, Fransanın öz "adamı" S.Zurabişvili vasitəsi ilə Gürcüstan hökumətinə təsirləri arta bilər. Bu təsirlərin öz növbəsində Tiflisin işğalçı ölkəyə münasibətində özünü göstərməsi istisna deyil. Məsələ də bundadır. İşğalçının Gürcüstanla bağlı əsas dərdi, hədəfi isə bəllidir - Rusiyanı Ermənistanla birləşdirən Abxaziya də-

Ermənistanın taxıl blokadası başladı - İrəvanın Zurabişvili ümidi

Gürcüstandakı prezident seçkisində Fransa sevdalı şəxsin qələbəsi işğalçı ölkəyə nə vəd edir? Dəhliz və daşınma məsələləri yenidən aktuallaşır - Bakı üçün signal

mirolunun açılması və düşmənlərin blokada rejiminin yumşaldılması. Əksər analitiklər əmindirlər ki, həmin demiryolu ilə Ermənistan herbi təyinatlı yüklər də daşına bilər.

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, düşmənlə ölkəyə yeni dəhliz açılması məsələsi zaman-zaman Gürcüstan və Ermənistan rəhbərlikləri arasında müzakirə predmeti olub. Bu yöndə müəyyən addımlar da atılıb. Lakin son anda rəsmi Tiflis razılıq verməkdən vaz keçib.

Üstəlik, bu gündən - dekabrın 1-dən Gürcüstandan Ermənistanı yerüstü vasitələrlə taxıl daşınması qadağan olunacaq. Yanvarın 1-dən isə Qafqaz limanı vasitəsilə əlaqə kəsiləcək. Bu barədə Cənubi Qafqaz Demiryolları QSC qərar verib. Yeni Ermənistan qapılar indi, faktiki, 4 tərəfdən - Azərbaycan, Türkiyə, İran (ABŞ-a görə) və Gürcüstandan bağlanmış kimidir.

Şübhə yox ki, işğalçı ölkənin yeni rəhbərliyi bu vəziyyətdən dolayı ciddi narahatlıq içindədir. Ona da şübhə yox ki, Ermənistanın baş nazir evəzi Nikol Paşinyan 9 dekabr seçkiləri bitər-bitməz, bu məsələ ilə ciddi məşğul ola-

caq. O sırada Fransapərəst Zurabişvili faktorundan istifadə edəcəyi mümkün görünür.

Əlbəttə, hər şeyə, o cümlədən Gürcüstanın rəhbərliyində kimin olmasına rəğmən, Azərbaycan və Türkiyə qərb qonşumuz üçün vazkeçilməz dövlətlər, strateji tərəfdaş ölkələr olaraq qalacaq. Bu gün iki qardaş ölkə Gürcüstanın ən çox sərmayə yatıran, onun enerji təhlükəsizliyində, bütövlükdə milli təhlükəsizliyində həlledici rol oynayan ölkələrdir. Rəsmi Tiflis bu reallığı, ilk növbədə də Azərbaycanın bölgədə açar ölkə olması gerçəyini görməzlikdən gələ bilməz.

Lakin gürcülərin bir elə etibarlı toplum olmadığı da nəzərdən qaçırılmamalıdır. Yeni Gürcüstanda Zurabişvili təmsilində Fransa faktorunun güclənməsi dolayısıyla işğalçı Ermənistanın xeyrinə də işləyə bilər. Çünki bəzi siyasi şərhçilərə görə, Zurabişvilinin prezident seçilməsi Avropa Birliyinin, xüsusən də Fransanın Ermənistanın ardınca Gürcüstanda da öz nüfuz daşmasını genişləndirməsinə gətirə bilər.

Bütün hallarda Bakı həm Gürcüstandakı prezident, həm də Ermənistan reallaşacaq 9 dekabr növbədənənar parlament seçkilərindən sonra region və onun ətrafında mümkün gəlişmələri diqqətlə izləmək zərurətdir. Ən əvvəl də İrəvan-Tiflis münasibətlərinin inkişaf dinamikasını izləmək lazım gələcək.

Sonda əlavə edək ki, Paşinyan və onun təbliğatçıları vaxtaşırı belə məkrli açıqlamalar verirlər ki, guya işğalçı ölkədə 8 may "məxməri inqilab"dan sonra Ermənistan artıq demokratiya yoluna çıxıb və o səbəbə regionda demokratik Gürcüstan "ən yaxın, ən doğma" ölkə məhz "demokratik" Ermənistanıdır. Demək, onlar bir-birinə güclü dəstək verməlidir.

Yəqin ki, 9 dekabrdan sonra Nikol Paşinyanın bu yöndə çoxalan bəyanatlarının şahidi olacağıq. Fransa yanlısı Paşinyan seçkilərdən sonra ilk səfərini Rusiyaya deyil, məhz Gürcüstanı edib orada başqa bir Fransa sevdalısı Salome Zurabişvili ilə görüşsə, təəccüblənmərik. Bunu indi həm də taxıl blokadası dikte edir...

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Gürcüstanda 28 noyabrda keçirilən prezident seçkilərindən 3 gün keçir. Seçkiyə və nəticələrinə Azərbaycanın müxalifət liderlərindən kimin necə reaksiya verdiyini araşdıran zaman bəlli oldu ki, İsa Qəmbər və Əli Kərimli heç bir münasibət bildirməyib. Hətta sosial şəbəkədə qısa bir statusla da olsa qonşu ölkədəki seçki haqda mövqe bildirməyiblər.

Müsavat başqanı Arif Hacı da özünün sosial şəbəkədəki səhifəsində bu mövzu haqda yazmayıb. A.Hacı Gürcüstanda seçkilərin rəsmi nəticələri açıqlanmamış, ilkin nəticələr bəlli olduqdan sonra Sevinc Osmanqızı internet üzərindən müsahibə verib. Müsahibədə A.Hacının seçkinin nəticəsindən heç də məmnun qalmadığı hiss edilir: "Gürcüstanda hüquqi dövlətin bir çox atributları var. Seçki sistemi mövcuddur. Seçkilər əsasən demokratik, azad, ədalətli keçirilir. Müəyyən pozuntular olduğu bəzi məlumatlar var. Təəssüf ki, bu məlumatlar xüsusilə azərbaycanlıların yaşadığı ərazilərdən gəlir. Ancaq ümumən seçkilər yəqin ki, Gürcüstan əhalisinin gürcü xalqının iradəsini ifadə edən seçkilər olacaq. Bizim üçün əsas məsələ orada qadın və ya kişinin seçilməsi deyil. Biz bütün məsələlərdə olduğu kimi burada da Azərbaycanın mənafeyini düşünürük. İstər Qarabağ məsələsi, istər Gürcüstan-Azərbaycan münasibətləri barədə açıqlamalarda Qriqol Vaşadze daha çox Azərbaycanın mənafehlərinə uyğun olan mövqe sərgiləyirdi. Qarabağ məsələsinə birmənalı münasibət bildirmişdi. Ümumiyyətlə, münasibətlərin dəyişməsi baxımından da bu namizəd daha uyğun görünürdü. Eyni zamanda Mixail Saakaşvilinin dəstəklədiyi namizəd idi. Belə bir namizədin seçilməsi orada siyasi qüvvələr arasında balans sistemi yaradardı. Bu da demokratiyanın qarantına çevrilirdi. Salome Zurabişvilini isə hakimiyyət müdafiə edirdi. Onun qələbə çalması üçün bir sıra dövlət resursları onun müdafiəsinə yönəlmişdi. İstənilən halda gürcü xalqı öz iradəsini ifadə etdi. Hesab etmirəm ki, bu seçkinin nəticəsindən asılı olaraq Gürcüstanda vəziyyət əsaslı şəkildə dəyişəcək. Çünki Gürcüstanda prezidentin xüsusi səlahiyyətləri yoxdur. Yəqin ki, əsas siyasi qüvvələr nisbətini müəyyənləşdirəcək seçkilər yaxın zamanlarda keçirilməsi planlaşdırılan parlament seçkiləri olacaq. Bu parlament seçkilərində əsl siyasi qüvvələr nisbəti müəyyənləşəcək".

Azərbaycan müxalifəti Zurabişvilinin qələbəsində məmnun deyil

İsa Qəmbərlə Əli Kərimli susur, digərləri...

Bəs digər müxalifət təşkilatlarında Gürcüstan seçkiləri izləyibmi və nəticələrə münasibət necədir?

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı Gürcüstanda prezident seçkilərini diqqətlə izlədiklərini bildirdi: "Gürcülər normal seçki keçirdi. Düzdür, Azərbaycanda bir çoxları seçkilərdə kütləvi saxtakarlıq edildiyini iddia edir. Lakin mən qətiyyətlə bu fikirdə deyiləm. İkinci turda hakimiyyətin namizədini müxalifət namizədinə hərdə 20 faizə yaxın səs çoxluğu ilə qalib gəlməsi də saxtakarlıq ehtimalını azaldır. Bu yerdə iqtidar komandasının son anda iqtisadi sahədə etdiyi gediş də dəyərləndirmək əhəmiyyətlidir. Belə ki, iqtidar xalqın bəklənən borcunu öz öhdəsinə götürməklə bir anda 600 mindən çox seçicinin rəğbətini və səsini qazandı. İnsanlar artıq utopik şüarlara deyil, real addımlara və rifahlarına birbaşa təsir edən gedişlərə səs verirlər. Odur ki, gürcü xalqının seçiminə hörmətlə yanaşaraq qalib gəlmiş namizədi təbrik etmək lazımdır. Azərbaycanda bəzi dostlarımız və siyasətlər başqa bir iddiası da ondan ibarətdir ki, guya, Gürcüstanda İvanəşvilinin deyil, Saakaşvilinin namizədi qalib gələydi bu bizdə demokratik proseslərə təkan verəcəkdi. Mən bu fikirdə razı deyiləm. Çünki elə bu Saakaşvili bundan öncə də iki dönmə hakimiyyətdə olub, o zaman onun iqtidarda olması bizim demokratiyaya nə qazandırmışdı ki, indi də nə qazandıracadı?"

Salome Zurabişvili

KXCP İdarə Heyətinin üzvü Xəzər Teyyublu bildirdi ki, gələn məlumatlardan, verilən bəyanatlardan belə məlum olur ki, hakimiyyət resurslarından Salome Zurabişvilinin xeyrinə istifadə edilib. Bu da demokratik seçkiyə kölgə salıb: "Hesab edirəm ki, Gürcüstan Avropaya inteqrasiya yolunda yavaş-yavaş gedəcək. Əgər parlament seçkilərini tezləşdirsələr və müxalifət yenə də udzurduracaqsa onda vəziyyət lap kritik ola bilər. Dünya demokratik dairələri Cənubi Qafqazın bu

ölkəsində az-çox demokratik sistemə doğru gedən prosesə gərək dəstək dursun. Məncə, Saakaşvili tərəfdarları qarşıdan gələn parlament seçkisini udacaq. Ölkə ciddi mübarizə meydanına çevriləcək".

AMİP katibi Əli Orucov isə bildirdi ki, Gürcüstanda baş verən hadisələr və seçkilər bizim üçün önəmlidir. Eyni zamanda həmin proseslərin təsiri Azərbaycanda özünü bu və ya digər şəkildə büruzə verir. "Postsovet məkərinə xas olan hakimiyyətin inzibati resurslarından istifadə burada da nəticələrə ciddi təsiri göstərdi. Vətəndaşların kredit borclarının silinməsi haqqında verilən vədlər, icra hakimiyyəti orqanlarının səsverməyə təsiri, seçkilərin pulla ələ alınması kimi qanun pozuntuları iqtidarın namizədinə böyük imkanlar yaratdı. Ola bilsin, xarici amillərin də təsiri oldu. Amma bütün bunlara baxmayaraq bir siyasi partiya olaraq Gürcüstanda hər hansı bir gərginliyin, qarşıdurmanın baş verəcəyini qətiyyətlə arzulamırıq və rəsmi nəticələrə hörmətlə yanaşmalıyıq. Hesab edirəm ki, demokratiya yolunda müəyyən problemlər, maneələr yarınsa da Gürcüstan tutduğu bu yoldan çətin ki dönsün. Digər tərəfdən Gürcüstan parlamentini respublikaya keçib və prezidentin elə də geniş səlahiyyətləri yoxdur" deyərək bildirdi.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Yeni gürcü prezidenti "Rusiya dostumuz deyil" dedi

Elşən Mustafayev: "Gürcüstanın Avropaya doğru istiqamətini ləngitmək mümkün olmayacaq"

Hakim "Gürcü Arzusu" koalisiyasının dəstəklədiyi və seçkilərdə qalib gələn müstəqil namizəd Salome Zurabişvilinin Rusiya ilə münasibətləri necə quracağı maraqla gözlənilir. Artıq yeni prezident bu sualların bəzilərinə aydınlıq gətirib. O bildirdi ki, Rusiya ilə dostluq etmək zamanı deyil. Zurabişvili BBC-nin rusca xidmətinə müsahibəsində bunları deyib: "Rusiya hələ ki özünü belə apardığından, insanların oğurlanması da daxil, işğal xətlərində baş verənləri və bu xətin ərazimizin dərinliyinə, Tbilisinin daha yaxınına doğru hərəkət etdiyini nəzərə alsaq, Rusiyanın hazırda Ukraynaya qarşı özünü necə aparmasını nəzərə alsaq, düşünürəm ki, bu bizim dərhal əməkdaşlığa başlamamızdır".

Gürcüstanın bundan sonra Azərbaycanla da əlaqələrini necə davam etdirəcəyi müzakirələr sırasında. **Beynəlxalq əlaqələr üzrə ekspert Elşən Mustafayev** "Yeni Müsavat"a açıqlamasında dedi ki, hazırda tərəflər arasında qütbləşmə çox böyüyüb və təhlükəli odur ki, bu gündüzdən insanlara daha çox siyahıdır: "Hazırda müxalifətin seçkinin nəticələrini tanıması, kütləvi tədbirlərə çağırması gələcəkdə vətəndaş itaətsizliyinə gətirib çıxara bilər. Düşünürəm ki, müxalifət etirazların səviyyəsindən, ardıcılığından və hökumətin müqavimətindən asılı olaraq ölkədə növbədən-kənar parlament seçkilərinin keçirilməsi ilə bağlı

kampaniyaya başlaya bilər. Bütün bunlara rəğmən vəziyyət elədir ki, Gürcüstanın Avropaya doğru istiqamətini ləngitmək mümkün olmayacaq. Çünki alternativləri yoxdur. Kimlərsə prosesi ləng apara bilər, amma yoldan yayınma ehtimalları sıfıra bərabərdir. Rusiya Saakaşvili dönməsində Cənubi Osetiya və Abxaziyanın müstəqilliyini tanımaqla yaxınlaşma ehtimalları son qoyub. Əgər gələcəkdə həmin problemlə bağlı geri addım atarsa, Gürcüstanın ərazi bütövlüyünü tanıyarsa, o zaman nə isə söyləmək olar. Amma bunların heç birinə inanmıram. Odur ki, heç kim açıq şəkildə növbədən-kənar parlament seçkilərinin keçirilməsi ilə bağlı

Gürcüstan cəmiyyəti belə siyasəti qəbul etmir, kim bunları göz önünə alsarsa siyasi sonluğunu dərhal qazanacaq. Odur ki, Zurabişvilinin "Rusiya ilə dostluq etmək vaxtı deyil" ifadələri antirusiya mövqeyi ilə izah oluna bilməz. Başqa nə deməli idi ki? Əslində "vaxtı deyil" ifadəsi ilə gələcək üçün əl yeri qoyub. Yəni demək istəyirlər ki, məlum separatçı rejimlərlə bağlı siyasət dəyişərsə yaxınlaşa bilərik. Siyasət gələn gündən İvanəşvilinin Kremllə yaxınlığı söylənilib. Amma məsələ ondadır ki, hakimiyyətə gələn vaxt Rusiya ilə diplomatik münasibətlər yox səviyyəsində idi, birtərəfli viza rejimi mövcud idi və ən əsas ərazi bütövlüyü tanınmırdı. Bu günə qədər bu istiqamətdə hər şey yerində qalıbsa, istəsə belə balanslı siyasət yeritmək və daha yaxşı münasibətlər üçün meydan yoxdur. Belə olan halda Aİ ilə əməkdaşlığa məcburdur. Əslində Gürcüstanda prezident seçkilərində olan bu aktivlik, qarşıdurma, nəticədə qütbləşmə prezident kürsüsü uğrunda deyildi. Prezidentin səlahiyyətləri çox azdır, bir növ

təmsilçilik funksiyası daşıyır və ölkənin idarə olunmasında rol demək olar ki yoxdur. Müxalifət də, iqtidar da bu seçkini parlament seçkilərinə gedən yolda trampilin kimi istifadə etmək istəyirdilər. Bu seçkidə qalib gələcək gücün parlament seçkilərində qalib olacağını insanlara çatdırmaqdır. Əsas hədəf son konstitusiyaya dəyişikliyinə sonra ölkənin bütövlükdə idarə olunmasına sahib olan parlamentdə növbəti və ya növbədən-kənar seçkilərdə qələbə qazanmaqdır. Təsədüf deyildi ki, İvanəşvili bu posta nə özünün, nə də partiyasında olan digər tanınmış birisinin namizədliyini verməmişdi. Fransada doğulmuş, həmin ölkədə 30 il diplomat işləmiş, sonradan Gürcüstan vətəndaşlığı almış bitərəf namizəd irəli sürməklə Avropa İttifaqı tərəfdarı olanları da öz tərəfinə çəkmək və haqqında rusmeyilli olması fikirlərini təzib etmək istəyirdi. Eyni zamanda, hazırda "Gürcü Arzusu" nun nüfuzu aşağı düşdüyündən partiya üzvü olan namizədin seçkidə qalib gəlmək şanslarının aşağı olması da nəzərə alınmışdır. Odur ki, Zurabişvilinin Gürcüstan siyasəti, iqtisadiyyatı üçün hansı işlər görə biləcəyini söyləmək çətindir. Səlahiyyətləri olmayan prezident hansı ciddi işləri görə bilər? Hesab edirəm ki, onun fəaliyyəti öncəki prezidentin fəaliyyətindən artıq olmayacaq".

Ekspert onu da qeyd etdi ki, bu seçkidə azərbaycanlıların səsini həmişə olduğu kimi böyük önəm var idi: "Birinci və ikinci turda onların önəmli hissəsinin Vaşadzeyə səs verməsi ilə bağlı məlumatlar var. Amma bildiyim qədər oradakı soydaşlarımızın təşkilatlanmış halda Zurabişvilinin komandalara çatdırmaqdır. Əsas hədəf son konstitusiyaya dəyişikliyinə sonra ölkənin bütövlükdə idarə olunmasına sahib olan parlamentdə növbəti və ya növbədən-kənar seçkilərdə qələbə qazanmaqdır. Təsədüf deyildi ki, İvanəşvili bu posta nə özünün, nə də partiyasında olan digər tanınmış birisinin namizədliyini verməmişdi. Fransada doğulmuş, həmin ölkədə 30 il diplomat işləmiş, sonradan Gürcüstan vətəndaşlığı almış bitərəf namizəd irəli sürməklə Avropa İttifaqı tərəfdarı olanları da öz tərəfinə çəkmək və haqqında rusmeyilli olması fikirlərini təzib etmək istəyirdi. Eyni zamanda, hazırda "Gürcü Arzusu" nun nüfuzu aşağı düşdüyündən partiya üzvü olan namizədin seçkidə qalib gəlmək şanslarının aşağı olması da nəzərə alınmışdır. Odur ki, Zurabişvilinin Gürcüstan siyasəti, iqtisadiyyatı üçün hansı işlər görə biləcəyini söyləmək çətindir. Səlahiyyətləri olmayan prezident hansı ciddi işləri görə bilər? Hesab edirəm ki, onun fəaliyyəti öncəki prezidentin fəaliyyətindən artıq olmayacaq".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Şəhidlərlə bağlı sənəd qəbulunun dayandırılması təkzib olunur

Nazirlik: "Ola bilsin, hansısa notarius texniki problemə görə prosesə fasilə verib, amma..."

Prezident İlham Əliyevin fərmanı ilə şəhid hərbi qulluqçuların sığorta haqqının onların vərəşələrinə verilməsi prosesi davam edir. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin (ƏƏSMN) açıqladığı son məlumata görə, indiyədək 1081 şəhid hərbi qulluqçu üzrə 1299 vərəşəyə birdəfəlik ödəmənin verilməsi barədə qərar qəbul olunub.

Qeyd edək ki, rəsmi məlumatlarda şəhid hərbi qulluqçuların bir çoxu üçün sığorta haqqının əvvəlki illərdə ödəndiyi qeyd olunur. Belələrinin adını ƏƏSMN-in internet saytında yaradılan bölməyə daxil etdikdə sığorta haqqı almaq hüququnun olmadığı qeyd edilir. Proses başlayandan indiyədək onlarla şəhid ailəsi sığorta haqqını almadığını, bununla bağlı təqdim olunan sənədlərdə saxtalaşdırmaya yol verildiyini bildirir. Bununla bağlı şəhid ailələrinin müxtəlif dövlət qurumları qarşısında etirazları davam etməkdədir. Onlar Milli Məclisə, Prezident Administrasiyasına, ƏƏSMN-ə müraciət edərək, sığorta ödənişini almadıqlarında təkid edirlər. Məsələn Milli Məclis səviyyəsində müzakirə olunub, dəfələrlə ƏƏSMN rəhbərliyinin mövqeyi açıqlanıb. Mövqe isə belədir ki, şəhid varislərinin sığorta ödənişini almadıqlarına dair dediklərini müxtəlif dövlət orqanlarının verdiyi sənədlər təkzib edir. Lakin şəhid ailələri təqdim olunan sənədlərlə razılaşmayaraq etirazlarını dayandırmırlar.

Redaksiyamıza daxil olan məlumata görə, son günlər notariuslar şəhid ailələrinin sənədlərini ƏƏSMN-ə göndərilməsi prosesinə fasilə veriblər. Bunun səbəbi ilə maraqlandıqda isə şəhid yaxınlarına tapşırığın yuxarıdan gəldiyi, nazirliyə sənədlərin göndərilməsi prosesinin müvəqqəti dayandırıldığı, yeni bir qərarın gözləndiyi bildirilib.

Bununla bağlı sualımızı cavablandıran ƏƏSMN İctimaiyyətə əlaqələr şöbəsinin müdiri Fəzail Talıblının dediyinə görə, nazirliyə sənədlərin göndərilməsinə fasilə verilməyib: "Bununla bağlı heç bir dəyişiklik yoxdur. Ola bilər, hər hansısa bir notariusda texniki məsələlərin həlli ilə bağlı prosesə qismətdəli fasilə verilir. Sənədlərin elektron şəkildə nazirliyə təqdim edilməsi təmin edilməkdədir".

□ **DÜNYA,**
"Yeni Müsavat"

Yetkinlik yaşına çatmayanlara tütün məmulatı satanlar cərimələnib

Polis orqanları tərəfindən yetkinlik yaşına çatmayanlara alkoqollu içkilərin və tütün məmulatlarının satışının qarşısının alınması istiqamətində mütəmadi olaraq tədbirlər keçirilir.

DİN Mətbuat Xidmətindən Musavat.com-a verilən məlumata görə, noyabrın 29-da Nazirliyin Baş İctimai Təhlükəsizlik İdarəsinin əməkdaşları paytaxtın Nizami və Xətai Rayon Polis idarələrinin əməkdaşları ilə birgə həmin rayonların ərazisində tədbirlər keçirilib.

Reydlər nəticəsində Nizami rayonu ərazisində 4, Xətai rayonu ərazisində isə 2 mağaza və köşkdə satıcıların yetkinlik yaşına çatmayanlara tütün məmulatı satmaları aşkar edilmişdir. Həmin mağaza və köşklərin 6 satıcısı barəsində İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 455-ci maddəsi (Etil (yeyinti) spirti, alkoqollu içkilər və ya tütün məmulatı ticarəti qaydalarının pozulması) ilə protokol tərtib olunmuş və hər biri 100 manat cərimə olunmuşdur.

Bu istiqamətdə reydlər davam etdirilir.

□ **Musavat.com**

Noyabrın 28-də Azərbaycan müəllimlərinin XV qurultayı keçirildi. Qurultayda çıxış edən nazir Ceyhun Bayramov son 5 ildə təhsil sahəsində əldə edilən uğurlar barəsində danışdı.

mikası görürdük. Məsələn, 2013-cü ilə qədər ölkədə məktəbəqədər təhsilin əhatə olunma faizi 23-25 faiz idi. 2015-ci ildə isə bu rəqəm 55 faizə qalxdı. Hazırda isə 75 faiz uşaq məktəbəqədər hazırlıq qruplarına cəlb olunub.

Ekspert müəllimlərin qurultayının inqilabi hadisə olduğunu söylədi: "Bu gün ölkədə 151 min müəllim var. Onların içərisindən təhsildəki müsbət göstəricilərinə görə 1400 nəfəri seçildi. Qurultay plenar iclaslarla işi-

kin müəyyən fənlər üzrə müəllimlərarasındakı əməkdaşlıq, yekunda təhsilimizin inkişafına fayda verər".

Ekspert Qlobal Rəqabətlik Hesabatında Azərbaycanın yeri məsələsinə də toxundu: "Əslində Azərbaycan öz iqtisadi inkişafı və kadr potensialına görə, yüksək yerdə deyil. Ancaq müqayisədə təhsilimizin getdiyi yol, müsbətə doğru. Çünki bizim təhsil problemlərinin içərisindən çıxıb. Etiraf edək ki, Qarabağ münəqqəsi təkə bizim ərazi bütövlü-

Müəllimlərin növbəti

qurultayı təhsilimizə nə verdi?

Nazir bildirdi ki, son 5 ildə 18 136 müəllim işə qəbul olunub, kənd məktəblərində fəaliyyətə başlamış 11 600 nəfərə həvəsəndirmə tədbirləri tətbiq edilib. Vurğuladı ki, qəbul imtahanlarında 500 və daha artıq bal toplayan məzunlar arasında müəllim ixtisasını seçənlərin sayı 2090 nəfərə çatıb, bu isə 2014-cü il ilə müqayisədə 2,3 dəfə artım deməkdir. Ümumi təhsil sistemində çalışan 142 mindən çox müəllimin diaqnostik qiymətləndirilməsi başa çatdırılıb, onların həftəlik dərslər yükü 1.5 dəfə, vəzifə maaşı 2 dəfə artırılıb.

Həmçinin nazir qeyd edib ki, son 5 ildə 700 nəfər direktor vəzifəsinə qəbul edilib, cari il üçün Qlobal Rəqabətlik Hesabatında Azərbaycan 140 ölkə arasında 69-cu yerdə qərarlaşıb, ölkəmizin mövqeyi 12 indikatorun 9-u üzrə yaxşılaşıb.

"Yeni Müsavat"a danışan təhsil eksperti Kamran Əsədov müəllimlərin 15-ci qurultayını çox böyük hadisə saydığını dedi: "Hər bir dövlətin müstəqillik əldə etdikdən sonra ilk illər qarışıqlıq dövrü olur. Sonradan isə sabitlik yaranır və inkişaf baş verir. Azərbaycan hazırda öz tarixinin inkişaf dövründədir. Təhsil sahəsi də inkişaf edən sahələrdən biridir. Hörmətli təhsil nazirinin də dediyi kimi, təhsilin bu və ya digər pillələrində inkişaf nəzərə çarpır. Azərbaycan təhsilini üç dövrə bölsək, birinci, qanunvericilik bazasının hazırlanması, ikinci dövrdə onun tətbiqi, indi isə nəticələrinin dövrüdür. Konkret desək, hazırda islahatlar dövrüdür. 2013-cü ildə ölkə prezidenti tərəfindən təhsilin inkişafı üzrə dövlət strategiyası qəbul edilmişdi. Burada qarşıya konkret hədəflər və məqsədlər qoyuldu. Buna qədər belə bir hədəf və məqsədlər olmadığı üçün biz, ümumi artım dina-

Ekspert: "Bu qurultayı inqilabi hadisə saymaq olar, çünki..."

Təhsilin əl çatımlığı baxımından Azərbaycanda kifayət qədər inkişaf var. Savadlılıq dərəcəsi də 100 faizə qalxıb. Ölkə başçısının sərəncamına əsasən, orta ümumtəhsil məktəblərində təhsil alan bütün şagirdlərə dərsliklər pulsuz olaraq verilir. 2019-cu ildən etibarən, ali məktəblərə plan yerlərinə ödənişsiz yerlərin sayı artacaq. Əslində bütün bunlar təbii ki, dövlət strategiyasından irəli gələn məqsədlər idi. Təhsil Nazirliyinin də kollektivi çevik, mobil və dünya təhsilindən xəbərdar olduqları üçün bu müasir çağırışlara vaxtında cavab verdilər. Nazirin qeyd etdiyi kimi, 700 direktorun müsbəti və müsahibə yolu ilə işə qəbulu, həqiqətdir və kifayət qədər də müsbət haldır. Lakin nəzərə alsaq ki, ölkədə 4500 orta ümumtəhsil məktəbi var və yalnız 700 məktəbin direktoru müsahibə, müsahibə yolu ilə işə qəbul olunub. Bu, bir qədər az saydır. Lakin təhsildə kütləvi şəkildə neqativ halların yaranmasının qarşısını alır.

ni davam etdi və orada təhsil işçiləri, müəllimlərin arasında geniş fikir mübadiləsi aparıldı. Yeni əməkdaşlıq və münasibətlərin inkişafı baxımından qurultay çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Orada yemək fasiləsində sosial şəbəkədən bir-birilərinə tanınmış müəllimlər reallıqda tanış olub, fikir mübadiləsi aparırdılar. Bu, çox gözəl mənzərə idi. Bu, indiyə qədər keçirilmiş qurultaylar arasında ən faydalı idi. Orada direktorlar, rektorlar, müəllimlər, dövlət, hökumət adamları vardı. Ən vacib məsələ, sonda nazirin növbəti 5 il üçün hədəflər qoyması oldu. Orada çox ciddi təkliflər səsləndi. Həsab edirəm ki, faydalılıq əməli baxımından qurultay əvəzsiz oldu. Qanunvericiliyə görə, qurultay 5 ildən bir keçirilir. Lakin mən və bir neçə müəllim nazirliyin əməkdaşlarına təklif etdik ki, heç olmasa müəyyən fənlər üzrə qurultaylar keçirilsin. Bu yolla müəllimlərin arasında əməkdaşlıq yüksələr. İndiyə qədər bu tipli təkliflər olmayıb. La-

yumüzə deyil, təhsilimizə də ciddi zərbə vurub. Bundan başqa, digər ölkələrlə müqayisədə cəmi 26 ildir ki, yeni qrafikadan istifadə edirik. Lakin digər ölkələr uzun illərdir ki, eyni əlifbadan istifadə edirlər. Bizim dövlət quruluşumuzun dəyişməsi, əlifbamızın, elmimizizin, elmi yanaşmalarımızın dəyişməsinə gətirib, çıxardı. Ona görə də qısa müddət üçün bu yeri uğurlu saymaq olar. Lakin potensialımız daha artıqına uyğundur. Hesab edirəm ki, növbəti 5 ildə bu pillədə də irəliləyəcəyik. 2013-cü ilə qədər Təhsil Nazirliyində beynəlxalq qiymətləndirməni ədalətli hesab etmədikləri üçün prosesə qoşulmurdular. İndiki nazirlik deyir ki, ədalətsiz olsa da, iştirak etməliyik. Bu, çox yaxşı haldır. Ona görə düşüncəm ki, növbəti beş ildə ilk pillələrə qədər çıxacağıq. Qurultayda nazirin təhsil işçilərinin və müəllimlərin qarşısında qoyduğu hədəflərdən biri də məhz bu idi".

□ **Əİ RAİS,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDİF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Qarabağ nizamlanması üçün itirilmiş daha bir ilin - 2018-ci ilin sonuncu ayına daxil olmuşuq. Bir həftə sonra - dekabrın 9-da Ermənistanda növbədənəkar parlament seçkiləri keçiriləcək. Bu, o demək olacaq ki, 8 aydan sonra işğalçı ölkədə yeni, legitim hakimiyyətin formalaşması prosesi başa çatacaq və Dağlıq Qarabağa dair sülh danışıqlarında rəsmi Bakı ilə İrəvanda konkret hansı qüvvənin müzakirə aparmalı olduğu bilinəcək. Bununla da erməni tərəfin nizamlama prosesini süni surətdə uzatmaq üçün əlindəki axırıncı - seçki bəhanəsi də qalmayacaq.

Qriqori Trofimçuk

Möcüzə olmasa, yəqin ki, hazırkı baş nazir əvəzi Nikol Paşinyan və bloku seçkilərdə qalib gələcək. Paşinyanın Qarabağ məsələsinə yanaşması isə, yumşaq desək, qeyri-konstruktiv və ziddiyyətli olaraq qalır. Ən azından, onun seçki prosesində də Qarabağdakı separatçıları danışıqlara müstəqil tərəf kimi qoşmaq tələbində israr eləməsi özlüyündə az şey demir.

Bəs seçkilərdən sonra bu mövqedə hansısa dəyişiklik mümkündürmü, əvvəlki iqtidar dövrlərindən fərqli olaraq, Qarabağ danışıqlarını yeni və pozitiv nəşə gözlənilirmi?

"Keçmiş prezident Serj Sərkisyan Azərbaycana heç

bir güzəştə hazırlamırdı, ona "dəyirmi masa" ətrafında sonsuz, yüz illik danışıqlar təmamilə sərf edirdi. Paşinyan və blokunun seçki proqramında Qarabağın xüsusi çəkisi var. Belə ki, Dağlıq Qarabağ ermənilərinə Ermənistan əhalisinə vəd ediləndən də gözəl, nağil kimi həyat vəd edilib".

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözləri rusdillli minval.az saytına tanınmış rusiyalı analitik Qriqori Trofimçuk Qarabağ itxalafı ətrafında durumu şərh edərkən deyib. Onun sözlərinə görə, İrəvanda Qarabağla bağlı bütün ovqat dəyişiklikləri yalnız bir istiqamətə - Azərbaycana ziddi istiqamətdə baş verə bi-

Qarabağ separatçıları İrəvana qarşı - Bakı üçün fürsət pəncərəsi

Sülh danışıqlarının da, qondarma rejimin də taleyinə Ermənistandakı seçkilərdən sonra aydınlıq gələcək; rusiyalı analitik: "Paşinyan Sərkisyanla müqayisədə danışıqlar üçün xeyli qəliz adamdır..."

lər: "Əgər Paşinyan öz hakimiyyətini möhkəmləndirə bilsə, - nəyə ki, ciddi cəhdlə çalışır, - o halda Vaşinqton situasiyasını öz əlinə alacaq. Ancaq hələlik ABŞ-da Paşinyan və onun "Addım" blokunun seçkilərdə uğurunu gözləyirlər. Vaşinqtona Paşinyanın uğuru hesabına Ermənistanın Rusiyadan aralanması üçün zəmanət lazımdır. Azərbaycan isə əgər nəyəsə ümid edə bilsə də bu, hadisələrin gedişindən özü üçün taktiki qazanclar götürmək ola bilər. Paşinyan Sərkisyanından fərqli olaraq, danışıqlar üçün xeyli dərəcədə qəliz adamdır. Bu, hətta onun Rusiya lideri ilə görüşlərindən də göründü. Belə ki, Putinlə görüşlərin birindən sonra o, KİV-ə açıqlamasında Moskvadan bir şeyi tələb edib: daxili işə qarışmaq".

Bəs Qarabağ danışıqlarında mümkün dəyişikliklərə Moskvanın reaksiyası necə ola bilər və 9 dekabr seçkilərində Paşinyan və komandasının qələbəsindən sonra erməni-rus münasibətləri hansı səmtdə inkişaf tapacağını proqnozlaşdırmaq mümkündürmü?

Rusiyalı ekspertin suala cavabı belə olub: "Moskva-

nın Dağlıq Qarabağla bağlı mövqeyi dəyişməzdir: nizamlaşma dinc, siyasi yolla olmalıdır. Bu mövqenin xüsusən də xarici, beynəlxalq vəziyyətin kəskin pisləşməsi fonunda hədəfə dəyişəcəyinə ümid bəsləmək mümkün deyil. Moskva bu dəqiqə Qarabağ haqqında deyil. Problem yalnız ondadır ki, 9 dekabr seçkilərindən sonra Paşinyanın mövqeyi daha sərt olacaq, ona təsir alətləri isə daha az olacaq".

Ancaq necə deyirlər, "tünd sirkə yalnız öz qabını sındırar". Nikol Paşinyan Dağlıq Qarabağ məsələsində kəskin, barışmaz mövqə tutub nə qazanacaq ki? Bununla onun öz xalqına verdiyi vədləri reallaşdırması qat-qat çətinləşəcək. Çünki Ermənistanın izolyasiyası bir qədər də güclənəcək, Qarabağda böyük müharibə riski artacaq, xarici sərmayə Ermənistandan daha uzaq düşəcək.

Nəzərə alanda ki, Paşinyan komandasına Rusiyanın münasibəti isti deyil və Moskva seçkilərdən sonra hakimiyyətdə daha da möhkəmlənəcək "Amerika uşaqları"nlı hansısa şəkildə cəzalandırmaq istəyəcək, o za-

man Qarabağ konflikti ətrafında maraqlı, yetərinə həssas bir durumun yaranacağını söyləmək mümkündür. Demək, Azərbaycan yaranacaq yeni durumdan, rusiyalı politoloqun dediyi kimi, ən azı, taktiki uğurlar üçün istifadə edə bilər.

"Taktiki uğur" isə lokal hərbi əməliyyatlar şəklində də mümkündür. Bir şey dəqiqdir ki, Bakı yalnız bu yolla - özünün düşmən üzərində real hərbi üstünlüyünü ona nümayiş etdirməklə, işğalçı tərəfi vaxtaşırı ciddi maddi və canlı itkilərə məruz qoymaqla onu sülh danışıqlarında konstruktiv mövqə tutmaqdan savayı yolunun olmadığını əmin edə bilər.

Belə görünür, Paşinyana münasibətdə də Azərbaycan bu taktikanı seçməli olacaq. Çünki İrəvandan verilən bəyanatlardan, xüsusən də Nikol Paşinyanın Qarabağ separatçılarının lideri Bako Saakyanı hədələməsindən hasil olan qənaət belədir ki, erməni baş nazir əvəzi seçkilərdən az sonra öz gücünü Qarabağ probleminin həllinə yox, ilk növbədə oradakı separatçı rejimi dəyişməyə yönəldəcək. Xatırladaq ki, Paşinyan seçkilərlə son görüşlərinin bi-

rində Saakyan müraciətlə və hədələyici tonda deyib: "Cənab Bako Saakyan, sizi nazirlər kabinetinizin nümayəndələrini özlərini abırlı aparmağa dəvət etməyə və onları işə göndərməyə çağırıram. Nəyə görə Qarabağın "prezidentinin" mətbuat katibi mənim açıqlamalarımı şərh etməlidir? Mənim mətbuat katibim Qarabağdakı məlum olan və olmayan hadisələri şərh etsə nə olacaq? Bunun nəticələrini təsəvvür edirsiniz? Özünüze gəlin və öz işinizlə məşğul olun".

Maraqlıdır ki, Xankəndindən bu hədəyə cavab gecikməyib. Demək, 9 dekabr seçkilərindən az sonra separatçı qurumda vəziyyət qarışa və Bakı üçün əlavə fürsət pəncərəsi açıla bilər.

Hər halda, bunlar proqnozlardır. Çox şey Paşinyanın problem ətrafında vəziyyətin riskli olduğunu nə dərəcədə dərk etməsindən asılı olacaq. Ancaq bir şeyə artıq şübhə yox ki, Nikol Paşinyan işğal altındakı Dağlıq Qarabağda da mini-inqilaba nail olub, orada öz adamını separatçı rejimin başına gətirməyi planlaşdırır. Bunun Qarabağ məsələsinə hansı təsirlərinin olacağını görəcəyik...

Azərbaycanlı tələbənin Qarabağ sualına Sərkisyanın cavabı

"Ermənistan, Azərbaycan və Dağlıq Qarabağda baş verən hər insanlıq nöqtəyi-nəzərincə faciədir. Tarixə istinad etmək istəmirəm". News.am saytı xəbər verir ki, bunu Ermənistan prezidenti Armen Sərkisyan Maqdeburqdakı (Almaniya) Otto Fon Qerik Universitetində azərbaycanlı tələbənin Qarabağ konfliktinin həlli ilə bağlı sualını cavablandırarkən deyib (axar.az).

"Ermənistan yeni hökuməti və yeni Konstitusiyası var. Mən hökumətin başçısı yox, dövlətin başçısıyam. İndi Ermənistan Almaniyaya bənəzəyir. Konstitusiyaya görə, hökumətin başçısı İlham Əliyevlə danışıqlarda iştirak etməlidir. Mənim rolum sadəcə məsləhət verməkdən ibarət ola bilər. Məncə, biz problemin həlli naminə ədalətli və dinc mühitin yaradılması üçün hər şeyi etməliyik. Bu asan olacaqmı? Yox. Məncə, bunu bu gün etməyə cəhd etməliyik, əks təqdirdə sizin və bizim uşaqlarımız illər sonra eyni sualı verəcəklər. Bu problemi həll etməyin vaxtı çatıb", - deyə o bildirib.

“Yaxın Şərq” planı Yaxın Şərqi viran qoydu

Yeganə Hacıyeva: “Strateji əhəmiyyətinə görə bu region tarixən qlobal güclərin nüfuz dairəsinə düşməsi istiqamətində poliqon rolunu oynayıb”

Başda ABŞ olmaqla Qərbin “Yaxın Şərq” planının Yaxın Şərqi hansı vəziyyətə gətirdiyi, darmadağın etdiyi bəllidir. Qərbin darmadağın etdiyi Yaxın Şərqi bərpa olunması, orada normal həyata qayıdılması mümkün olacaqmı? Olacaqsa bunu kim edəcək?

Politoloq Yeganə Hacıyeva “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Yaxın Şərq regionu tarixən geosiyasi, iqtisadi və hərbi-strateji əhəmiyyətə malik bir regiondur. Yaxın Şərq unikal mineral ehtiyatların, qlobal iqtisadiyyatın normal fəaliyyətinin əsasını təşkil edən karbohidrogen ehtiyatları ilə zəngin, Avropa, Asiya və Afrikani birləşdirən mühüm iqtisadi və strateji yolların kəsişməsində yerləşən regiondur. Yaxın Şərq regionundan dünya iqtisadi əlaqələrində mühüm rol oynayan dəniz, quru və hava nəqliyyatı xətləri keçir. Bu region həmçinin dünyada sülhə və təhlükəsizliyə hədə yaranan siyasi və dini ekstremizmin, çoxlu sayda terror təşkilatının fəaliyyət göstərdiyi və oradan da dünyaya yayıldığı bir regiondur. ABŞ üçün Yaxın Şərq regionu və bu regiona nəzarət məqsədi ilə qurduğu xarici siyasət strateji və həyati əhəmiyyətlidir: “Yaxın Şərq regionu və bu regionda baş verənlər ABŞ üçün iki istiqamətdə xarici və daxili-millətəhlükəsizlik istiqamətində əhəmiyyət kəsb edir. ABŞ Yaxın Şərq regionuna yönəlik siyasətini iki aspektdən daxili və xarici aspektdən formalaşdırır. ABŞ-ın Yaxın Şərq siyasəti iqtisadi və təhlükəsizlik-millət və qlobal maraqları üzərindən qurulub. Yaxın Şərq ABŞ üçün həm də milli təhlükəsizliyinə təhlükə yaradan terror qruplarının fəaliyyət göstərdiyi bir mərkəz kimi görünür. Eyni zamanda bu bölgə ABŞ üçün NATO-ya bitişik, alyans üzvlərinin asılı olduğu enerji resurslarının ən vacib mənbəyi olan, mühüm coğrafi-strateji qeyri-Avropa regionudur. ABŞ-ın Yaxın Şərqdəki xarici siyasətinin mühüm elementi Amerikanın əsas strateji tərəfdaşı və müttəfiqi-İsrail dövləti və onun təhlükəsizliyidir. Məhz bu məqam ABŞ-ın daxili siyasətinə təsir edə bilən, daxildə siyasi institutları hərəkətə gətirə bilən bir məqamdır.

Yaxın Şərqi bugünkü vəziyyətinin məsuliyyətini ancaq ABŞ-ın və onun “Yaxın Şərq” planının üzərinə atmaq doğru deyil. Strateji əhəmiyyətinə görə bu region tarixən qlobal güclərin nüfuz dairəsinə düşməsi istiqamətində poliqon rolunu oynayıb”.

Ekspert qeyd etdi ki, bu proses günümüzdə də davam edir. Yaxın Şərq regionunda ABŞ-dan qat-qat güclü, regionda siyasi və təhlükəsizlik dayaqlarına malik, görünən və görünməyən güclər mövcuddur: “Orada siyasi və təhlükəsizlik dayaqlarına malik görünən güc Rusiyanın, hibrid iqtisadi və maliyyə siyasəti ilə Çinin mövcudluğu var. ABŞ Yaxın Şərqdə bu iki güc arasında balansını qoruyur.

Yaxın Şərqi bərpa olunması, orada normal həyata qayıdılmasının mümkün olması yaxın dövr üçün gözlənilir. Çünki bunu etmək istəyən qüvvələr hazırda yoxdur. Hansısa qüvvənin edə biləcəyinə gəlincə, bu regionla bağlı mənbə bu mövzuda o qədər də optimist deyiləm. Əlbəttə, Suriya ilə bağlı bu istiqamətdə Rusiya, Türkiyə və İranın üçlü formatda fəaliyyəti mövcuddur və bu fəaliyyəti qismən də olsa məhsuldar hesab etmək olar. Ən əsası bu üçlü öz məqsədlərinə israrlıdırlar və illər sonra bu mütləq nəticə verəcək. Təkrar edirəm, illər sonra. Ancaq Yaxın Şərq regionunda Suriyadan başqa bir neçə digər ocaqlar da mövcuddur və bu strateji regiona nəzarət uğuruna mübarizədə həmin ocaqlar növbə ilə alovlandırılır. Yeni hazırda Yaxın Şərqi bərpasından danışmaq tezdir. Hələ ki bərpa yox, dağılma prosesi gedir”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Gürcüstanın sabiq prezidenti Mixail Saakaşvilinin namizədi, Vahid Milli Birlilik Hərəkatının namizədi Qriqol Vaşadzenin noyabrın 28-də keçirilən prezident seçkisinin 2-ci turunda məğlubiyyəti gözlənilməz oldu. Müzakirələrdə əsas diqqət ölkəsinə girişi yasaq edilən Saakaşvili üzərində cəmləşib.

Gürcü xalqının əksəriyyətinin nə üçün bu dəfə də Mişanın yanında olmaması suallar doğurub. Gürcüstanda 10 ilə yaxın prezidentlik dövründə ölkədə korrupsiya və rüşvətxorluq əsasən aradan qaldırılan, ölkənin Avropa yolunu açan və dövləti üçün misli görünməmiş müsbət işlər görən Saakaşviliyə xalqın nə üçün son 5 ildə sahib çıxmaması ilə bağlı bir-birinə zidd fikirlər səslənir. Bir çoxu 2008-ci ildə onun prezidentliyi dövründə Cənubi Osetiya və Abxaziyanın itirilməsinin Saakaşvilini Gürcüstan siyasətində bitirdiyini düşünür.

Politoloq Əhəd Məmmədli eks-prezidentin Gürcüstanda silinməz izlər buraxması barədə səslənən fikirlərlə razı deyil: “Saakaşvili o vaxt silinməz izlər qoyardı ki, ölkəsinin ərazi bütövlüyünü təmin etmiş olardı. Onun vaxtında 8 gün ərzində rus tankları Tiflisin 20 kilometrliyində dayanmışdı. Məhz bundan sonra Rusiya Abxaziya ilə Cənubi Osetiyanın müstəqilliyini tanıdı. Düzdür, Saakaşvili Gürcüstanda total şəkildə korrupsiya ilə mübarizə apardı, polis və ordu islahatı etdi, kriminalarla sərt davrandı və s. Bunların hamısını onun müsbətinə yazmaq olar. Amma gürcü-rus müharibəsi nəticəsində Gürcüstanı siyasi, hərbi və iqtisadi zərbə oldu. Gürcü kənd təsərrüfat malları rus bazarlarına bağlandı, Rusiyada çoxsaylı gürcü lobbisinə çətinliklər törədilməyə başladı. Bu da kifayət qədər geniş gürcü əhalisi arasında ciddi narazılıqlara səbəb oldu. İkinci dünya savaşını udan Çörçil bir ildən sonra parlament seçkilərini uduzdu. Yeni müqayisədə Saakaşviliyə o qədər də böyük ədalətsizlik edilməyib. Mişanın qatırı Ukrayna siyasi fəlakətindən sonra getdi. Gürcüstan siyasətinə yenicən qayıtmaq istədi, çətinliklə də olsa bunun qarşısı alındı. İnsanlar gələcəyə baxmaq istəyir. Siz bu məsələdə İvanişvili və komandasının da müsbət rolunu

unutmayın. İvanişvili hakimiyyətə gələndən sonra Gürcüstanda qeyri-neft sektoru, əsasən də turizm çox inkişaf etdi. Batumi Gürcüstanın Antalyasına çevrildi. Düzdür, turizm inkişafı Saakaşvili dövründə başladı, amma İvanişvili bunu daha da inkişaf etdirdi. Məhz İvanişvili dövründə rus və ərəb turistlərin Gürcüstanı axını

yaxşı olar. Saakaşvili Qərbin məxməri, narıncı inqilab projesi idi, çox da uğurlu bir proje oldu. Fikir verin, son seçkilərin legitimliyini Vaşadze tanımasa da, Qərb göründüyü kimi, tanıyacaq. İvanişvili riskli, amma ağıllı oynadı. Saxtakarlıq etmədi, İvanişvili bunu daha da inkişaf etdirdi. Məhz İvanişvili dövründə rus və ərəb turistlərin Gürcüstanı axını

dentliyi dövründə oldu. Saakaşvilinin məşhur qalstuk yemə kadrlarını heç kəs unutmayıb. Bu müharibə və ardınca Rusiyanın Cənubi Osetiya və Abxaziyanın tanınması Saakaşvili uğursuzluğunun ayağına yazıldı. Bilirsiniz, insanlar əmin-amanlıq şəraitində yaşamaq istəyir. Gürcülər daha rus tanklarını şəhərlərin-

Saakaşvilinin məğlubiyyətinin əsas səbəbi

Əhəd Məmmədli: “Nə Qərb, nə də gürcülər onun arxasında durmadı”

başladı, Rusiya ilə ticari münaqişələr davam etdirildi, Rusiyada yaşayan gürcülər yenidən ailələrinə pul göndərməyə başladı. Rusiyada çoxsaylı gürcü lobbisinə çətinliklər törədilməyə başladı. Bu da kifayət qədər geniş gürcü əhalisi arasında ciddi narazılıqlara səbəb oldu. İkinci dünya savaşını udan Çörçil bir ildən sonra parlament seçkilərini uduzdu. Yeni müqayisədə Saakaşviliyə o qədər də böyük ədalətsizlik edilməyib. Mişanın qatırı Ukrayna siyasi fəlakətindən sonra getdi. Gürcüstan siyasətinə yenicən qayıtmaq istədi, çətinliklə də olsa bunun qarşısı alındı. İnsanlar gələcəyə baxmaq istəyir. Siz bu məsələdə İvanişvili və komandasının da müsbət rolunu

danısa səsləyə, Vaşadze nə qədər seçkilərin legitimliyini tanımasa da, ikinci turda keçirilən prezident seçkilərinə antidemokratik deməyə heç kəsin dili gəlməz. Nə Ukraynada, nə də Gürcüstanda Qərb Saakaşvilinin arxasında durmadı. Lap Qərb dursa belə, nə Ukrayna, nə gürcü xalqı Saakaşvilinin arxasında durmadı. Bu da o deməkdir ki, “Mavr öz işini görüb, Mavr getməlidir”. Bizim halda isə Mavr, yeni Saakaşvili hələ də getmək istəmir. Növbədənəkar parlament seçkiləri keçirilsə, çox güman ki, Saakaşvili yenə gündəmə qayıdacaq. Amma növbədənəkar parlament seçkilərinin keçirilməsi o qədər də inandırıcı görünmür. Rusiya ilə uğursuz müharibə Saakaşvilinin prezidi

də görmək istəmir. İnsanlar demokratiya şüarlarına deyil, sabitliyə səs verirlər. Bu da anlaşılındır. Saakaşvilinin gördüyü işlər unudulmayıb, amma bütün bunlar gürcü xalqına baha başa gəlib. NATO-ya yol açılmaqla Gürcüstan ağ günə çıxdı ya ərazi bütövlüyünə qovuşdu? Əksinə, ərazisinin 20 %-nin itirilməsi legitimləşdi. Niyə elə təsəvvür yaranır ki, İvanişvili və sonrakı dövrlərdə gürcü xalqının rifahı pisləşdi? Qətiyyətlə deyil, elə olsaydı gürcülər yenə iqtidarın dəstəklədiyi namizədi prezident seçməzdi”.

Politoloq onu da vurğuladı ki, nə Saakaşvili, nə də İvanişvili gürcüləri Avropanın öncül xalqı sırasına çıxartmayıb: “Bunun olması üçün Gürcüstan hələ çox yol qət etməlidir. Gürcüstanda Saakaşvili birmənalı qarşılanmır, bu faktıdır. Onun impulsiv, emosional olmasını Avropada da deyirlər. İndiki gərgin dövrdə Cənubi Qafqaz regionunda heç kəsə belə rəhbər lazım deyil - nə Gürcüstanı, nə Rusiyaya, nə də Avropaya. Saakaşvili heç şübhəsiz gürcü tarixinə öz adını yazdı. O, odioz fiqur olaraq tarixə düşdü. Odioz fiqurlara da orta münasibət olmur. Onları ya sevirilər, ya söyürlər”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Rusiya ilə Ukrayna arasında gəmi qalmaqla yaranan yeni gərginlik artan xətlə inkişaf edir. Bu gərginliyin kökündə duran səbəblərdən biri kimi Ukrayna Pravoslav Kilsəsinin Rusiya Pravoslav Kilsəsindən ayrılmaq istəyinin olması da göstərilir.

Politoloq Nəzakət Məmmədova "Yeni Məsəvat"ə bildirdi ki, ruslar və ukraynalılar arasında kilsə məsələsi olduqca mürəkkəb, ziddiyyətli tarix keçib: "Hazırda bu problemin necə həll olunması pravoslav məzhəbinə etiqad göstərən bu iki dövlət, iki xalq, amma vahid Rus patriarxlığına tabe olan pravoslav kilsələri arasında mübahisəni aradan qaldırmaq yanaşı? pravoslav-slavyan sivilizasiyasının gələcəyini də müəyyən edəcək. 1030 ildir ki, mövcud olan birliyi parçalamaq asan məsələ deyil. Məsələ burasındadır ki, bütperəst olan ruslar xristianlığı 988-ci ildə, indiki Ukrayna ərazisində, Kiyev rus dövlətində qəbul edib. İndi isə katolik Qərb - ABŞ və Avropa rusların ilk dövlətçiliyinin mövcud olduğu, xristianlığı qəbul etdikləri, slavyan sivilizasiyasının bir hissəsi olan, Rusiya imperiyasının özünün əbədi nüfuz dairəsi hesab etdiyi Ukraynanı öz maraq zonasına daxil etməkdədir. Bu, Rusiya və Ukrayna arasında hərbi, siyasi, iqtisadi, mədəni sahələrdə olduğu kimi, dini sahədə də münafiqəli bir vəziyyət yaradıb. Hazırda katolik dünyasında vahid dini lider Roma Papanisi, vahid mərkəz Vatikandan olması Qərb dünyasının birliyinə təmin edən mühüm amildir. Lakin pravoslav dünyasında bu cür vahid mərkəz, vahid dini lider məsələsi problem olaraq qalır. Qərbin Ukraynanı Avropaya inteqrasiyaya təhrik etməsi səbəblərindən biri də pravoslav si-

Rusiya və Ukraynanı toqquşma həddinə gətirən səbəb - "kilsə diplomatiyası", yoxsa...

Nəzakət Məmmədova: "Qərbin Ukraynanı Avropaya inteqrasiyaya təhrik etməsi səbəblərindən biri də pravoslav sivilizasiyasını zəiflətmək ola bilər"

vilizasiyasını daha da zəiflətmək ola bilər. Ukraynada üç pravoslav kilsəsi var. Onlardan yalnız biri Rus pravoslav kilsəsinə tabedir. İkisi isə 1990-cı illərdə yaradılıb və ruslar tərəfindən separatçı kilsələr kimi qəbul edilir. Rus pravoslav kilsəsi Ukrayna kilsəsinin avtokefaliya əldə edərək müstəqil olmasını müasir dövrdə xristianlıqda böyük par-

çalanmaya səbəb olacağını desə də, Ukrayna bu məsələdə çox iddialıdır. Artıq Konstantinopol patriarxı Varfolomeyin Ukrayna kilsəsinə avtokefaliya Tomosu, yəni müstəqillik fərmanı vəd etdiyi deyilir. Əgər Ukrayna kilsələri həmin fərmanı ala bilsə, Ukraynada Rusiya Pravoslav Kilsəsinə tabe olmayan müstəqil dini strukturlar yaranacaq.

SSRİ-nin parçalanmasından sonra hər bir Ukrayna prezidenti Moskvaya tabe olmayan müstəqil kilsənin yaradılması planı üzərində işləyib. Donbasda döyüşlər şiddətlənəndə isə bu planı daha da reallığa çevirməyə çalışıldı, çünki Ukrayna pravoslav kilsəsi Kremlin maraqlarına xidmət etməkdə günahlandırıldı. Moskva Ukrayna pravoslav kilsəsinə bu ölkəyə təzyiqlə kimi baxır. Əgər Poroşenko bu məsələni həll edib Konstantinopol patriarxlığından avtokefaliya qramotası ala bilsə o, nəinki tarixə Ukrayna kilsəsinin müstəqil edən prezident kimi düşəcək, eyni zamanda qarşıdakı mart seçkilərində onun şansları olduqca artacaq.

Moskva isə yalnız öz tabeliyində olan Ukrayna kilsəsinin kənonik, yəni qanuni kilsə hesab edir və iddia edir ki, yeni müstəqil kilsələrin olması tənqidiyyətin leqallaşmasına, xristian dünyasının parçalanmaya və pravoslav müharibəsinə gətirib çıxara bilər. Bildiyimiz kimi, Yunanıstan, Rumıniya və s. ölkələrdə pravoslav

kilsələri üstünlük təşkil edir və həm Varfolomey, həm Kiril öz emissarlarını göndərərək onlara mövcud problem barədə məlumat verirlər. Konstantinopol Ukrayna kilsələrinə müstəqillik kefaliyası vermək barədə onların da razılığını almaq istəyir. Rus kilsəsi isə əksinə, rusların pravoslavlığı qəbul etdikləri önəmli məkan olaraq Kiyevi nəzarətdən buraxmamaq üçün digər pravoslav kilsələrin Ukrayna kilsələrinə müstəqillik verilməsinə qarşı təbliğat aparırlar. Onlar iddia edir ki, Moskva kilsəsinin qanuni hesab etdiyi Ukrayna kilsəsi təqib olunur və yeni kilsələrin yaradılması pravoslavların katolikə çevrilməsinə səbəb olacaqdır. Rusların bu məsələdə bir çox müttəfiqləri var. Məsələn, Suriyadakı Antioxiya kilsəsi Moskvanın tərəfindədir, çünki hazırda Rusiyanın Suriya üzərində böyük təsiri var. Serbiya patriarxlığı da Moskva ilə həmfikiridir. Abxaz kilsəsi Gürcüstan kilsəsinin yeparxiyası olsa da, onu faktiki Rus pravoslav kilsəsi idarə edir. Kilsələrin müstəqilliyi məsələsi Estoniya, Ma-

kedoniya ilə bağlı olaraq da meydana çıxıb. Nəhayət, məsələyə Putin özü də müdaxilə edib, bu ilin may ayında Türkiyəyə səfəri zamanı Konstantinopol patriarxı Varfolomey Ankaraya Putinin görüşünə gəlməkdən imtina etdiyi üçün onları yalnız telefonla danışa biliblər. Rusiya deputatları, biznesmenləri Varfolomeylə görüşməyə çalışsalar da, buna nail ola bilməyib və nəhayət, Moskva Vatikandan köməyindən istifadə etməyə çalışıb. Vəfatın isə bu məsələdə Moskvanı dəstəkləyir, çünki Ukraynada yeni yaranacaq kilsələrin güclənib oradakı katoliklərlə rəqabət aparmasını istəmir".

Xanim politoloq onu da qeyd etdi ki, Ukraynanın "kilsə diplomatiyası" son dövrdə fəal iş aparır və buna şəxsən Poroşenko rəhbərlik edir: "Hələ XİN başçısı Klimkin, prezident Administrasiyasının rəhbərinin müavini Pavlenko, Ali Radanın spikeri Parubiy bu işdə fəallıq göstərirlər. Keçmiş prezidentlər Yuşenko və Kuçma da bu işdə iştirak edərək, kilsələrin müstəqilliyinə çalışırlar. Bu məsələnin arxasında isə ABŞ-in dayandığı iddia edilir. Hələ Con Kerri dövlət katibi olduğu zaman Dövlət Departamentində dini məsələlər şöbəsi yaradılıb və amerikalılar dini əməliyyatları nəzərə alınmadan diplomatiyanın uğur qazanma bələcəyinə inanmırlar. ABŞ-in Ukraynada səfəri olmuş Ceffri Payyattın Ellada kilsəsi ilə görüşdə Ukrayna kilsəsinin müstəqilliyini müzakirə etməsi də bunu sübut edir".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Məsəvat"

Körfəz ölkələri Suriyanın kürd bölgəsinə hərbi qüvvə çıxardı

Kürdlərə dəstək, İranın bölgədə rolunu zəiflətməyi nəzərdə tutan plana Türkiyə və İran hansı reaksiyanı verəcək?

Körfəz ölkələri Suriyada fəallaşır. Bir neçə gün əvvəl Səudiyyə Ərəbistanı və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri hərbiçilərdən ibarət heyəti Suriyanın şimalında kürdlərin nəzarətində olan Ayn İsa şəhərində Suriya Demokratik Qüvvələri (SDQ) və koalisiya rəsmiləri ilə görüşüb. Bu barədə İraq kürd muxtariyyətində fəaliyyət göstərən "Basnews" saytı məlumat yayıb.

Saytın xəbərində görüşdə İŞİD-ə mübarizə, həmçinin İŞİD-dən azad edilən bölgələrdə terror təşkilatına məxsus gizli hücrələrin ifşa olunması istiqamətində atılacaq addımlar və regiondakı təhlükəsizliyin vəziyyəti müzakirə olunub. Bundan başqa toplantıda Suriyanın şimal və şərq sərhədlərində yerləşdiriləcək sərhəd mühafizəsi qüvvələrinin formalaşdırılması, onlara təlim və təchizatının körfəz ölkələri tərəfindən təmin olunması imkanları dəyərləndirilib.

Səfər və toplantı haqqında sayta açıqlama verən Suriyanın şimalından olan kürd siyasətçisi isə toplantının əsas məqsədinin Türkiyənin Fəratın şərqində həyata keçirəcəyi əməliyyata qarşı atılacaq addımların müzakirəsi, eləcə də İranın Suriyaya əsas gi-

riş yolu olan şərq sərhədlərinin (İraq sərhədi - K.R.) möhkəmləndirilməsi və bununla da Tehranın Suriyada güclənməsinin qarşısını almaqla bağlı görüləcək işlər olduğunu deyib.

Maraqlıdır ki, ərəb heyəti ilə kürdlərin görüşündə həm də İŞİD-ə qarşı ABŞ-ın rəhbərlik etdiyi beynəlxalq koalisiyanın nümayəndələri də qatılıb. Mənbə iddia edib ki, amerikalılar Suriyada hələ uzun müddət qalmağı düşünür və bu toplantının əsas hədəflərindən biri də məhz bunun üçün şərtlərin hazırlanmasıdır.

O da diqqətçəkəndir ki, ötən gün Suriyanın kürd bölgəsinə (SDQ nəzarətində olan ərazilər - K.R.) ərəb ölkələrində bir siyasi heyət də gəlib. Ayn əl-Arab şəhərinə gələn ərəb mülki heyətinin burada SDQ liderləri ilə danışıqlar apardığı qeyd olunur. Bu barədə məlumatı Suriyada müxaliflərə yaxın, mərkəzi ofisi Londonda yerləşən Suriya İnsan Haqları Müşahidə Mərkəzinin yaydığı açıqlamada qeyd olunur ki, körfəz ölkələrindən gələn mülki heyət SDQ rəsmiləri ilə toplantı keçirib. Xəbərə deyilir ki, körfəz ölkələrindən gələn birgə heyət Fəratın sağ sahilindəki vəziyyət və görülə biləcək tədbirlər haqda danışıqlar aparıb.

Danışıqların davam etdiyi müddətdə isə adıçəkilən bölgədə koalisiya aviasiyası hava reydleri keçirib. Məsələ ondadır ki, körfəz ölkələrinin, xüsusən də ABŞ-ın regionda əsas müttəfiqi kimi çıxış edən Səudiyyə Ərəbistanı, BƏƏ, Bəhreyn, Küveytin, həmçinin Misirin Suriya münafiqəsinə aktiv iştirakı çağırışını bu ilin əvvəlində ABŞ prezidenti Donald Tramp edib. ABŞ prezidenti ərəb ölkələrini təhlükəsizlik məsələlərində

yaxından iştirak etməyə, Suriyanın şimalına qüvvə göndərməyə çağırıb. Burada məqsəd bir tərəfdən ərəb ölkələrini aktiv hərbi-siyasi iştirakı cəlb etmək, regionda münafiqələrin həllində söz sahibi tərəflərdən biri kimi iştirakına nail olmaq, digər tərəfdən isə ABŞ-ın yükünü azaltmaq, hərbi və maliyyə xərclərini azaltmaq məqsədi güdür. Bunu Tramp açıq şəkildə bildirmişdi.

Ərəblərin Suriyanın şimalında aktiv gücə çevrilməsi bir tərəfdən İranın təsiri azaltmaq, Hizbullah və digər müttəfiq qüvvələri ilə Suriyada əsas sahə gücünə çevrilməsi qarşısında maneə yaratmaq məqsədi güdür, ikinci tərəfdən isə Fəratın şərqində əməliyyat keçirməyə hazırlaşan və son iki ildə Rusiya ilə yaxınlaşmaqla faktiki olaraq Suriyanın şimalında təsirli hərbi gücə çevrilən Türkiyənin rolunu azaltmaqdır.

Suriyanın şimalında ABŞ-a məxsus 20-dən çox hərbi baza var. Eyni zamanda Fransanın da 5 hərbi obyekt mövcuddur. Ancaq bu azdır, üstəlik İdlib əməliyyatı başa çatdıqdan sonra Suriya hökuməti və Rusiyanın diqqəti kürd bölgələrinə yönələcək. Əvvəllər bu zaman aydındır ki, Rusiya, İran və Türkiyə Suriya ordusu ilə birgə hərəkət edəcək. Kürdlər üçün müdafiə imkanları xeyli azalacaq. Baxmayaraq ki, bölgədə güclü ABŞ hərbi qüvvələri var. Bu səbəbdən də indi İdlib əməliyyatı uzanır və bu uzanma dövründə koalisiya yeni müttəfiqləri bölgəyə cəlb etməkdədir.

Məsələ ondadır ki, adı çəkilən körfəz ölkələrinin həm də Türkiyə ilə soyuq münasibətləri var və bu səbəbdən də Suriyanın şimalında möhkəmlənməkdə maraqlıdırlar. Çünki Suriyanın şimal

mali güclü kürd hərbi-siyasi təşkilatları son 35 ildə Türkiyə üçün ciddi başağrısına çevrilib. İndi isə kürdlərin Suriya münafiqəsinin həllindən sonra muxtariyyət əldə etməsi ilk növbədə Ankara üçün ciddi təhlükəyə çevriləcək. Çünki Suriyanın şimalındakı kürdlər PKK ilə müttəfiqdir, eyni siyasi-ideoloji görüşü paylaşırlar.

Yeri gəlmişkən, noyabrın ortalarında körfəz ölkələrindən birinə məxsus ilk hərbi baza Suriyanın şimal-şərqindəki Deyr əz-Zor vilayətinə yerləşdirilib. Deyr əz-Zor hazırda kürdlərə hökumət qüvvələri və qismən də İŞİD-in nəzarətində olan bölgədir. Vilayətdə hərbi əməliyyatlar dayanır. Suriyanın İraqla əsas sərhəd-keçid məntəqələrindən biri olan, üstəlik ərazisində neft və qaz istehsal olunan vilayət uğurunda savaqlar son 7 ildə dayanmayıb.

Artıq necə deyərək, ilk addım atılıb. Körfəz ölkələrindən biri Suriyada öz hərbi varlığını yaradıb. Son iki səfər onu göstərir ki, ərəb ölkələrinin aktivliyi daha da artacaq. Bəlli olduğu kimi, artıq BMT nəzdində Suriyada Konstitusiyası Komissiyası yaradılması istiqamətində işə başlanılıb. Ölkənin gələcəyi ilə bağlı qərar yaxın dövrdə verilecək. Bu prosesdə körfəz ölkələri də aktiv iştirak edəcək. Ancaq bu gedişə Türkiyə və İranın hansı reaksiyanı verəcəyi maraqlıdır.

Onu da qeyd edək ki, dekabrda ABŞ və Türkiyə arasında imzalanmış Menbic anlaşması işə düşməlidir. Bu anlaşmaya görə kürd silahlıları Menbicə tökr etməli, ABŞ və Türkiyə ordusu Menbicə nəzarəti həyata keçirməlidir.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Məsəvat"

Kredit borcları ilə bağlı 400 minə yaxın məhkəmə qərarı çıxarılıb

“Bakcell”dən sosial şəbəkə istifadəçiləri üçün maraqlı müsabiqə

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və ən sürətli mobil internet provayderi “Bakcell” şirkəti sosial şəbəkələrdən aktiv istifadə edən abunəçiləri üçün maraqlı müsabiqə keçirib.

Noyabr ayının 21-də start götürmüş müsabiqəyə qatılmaq üçün abunəçilər “Bakcell”in “Facebook” və “Instagram”dakı rəsmi səhifələrində keçirilən səsvermədə baxmaq istədikləri filmə səs verməli, həmin filmin sıra nömrəsini şərhə qeyd etməli, Bakcell səhifəsini və müsabiqə barədə postu bəyənib paylaşmalı idilər.

Müsabiqədə iştirak etmiş yüzlərlə abunəçidən 75 nəfər qalib (www.random.org saytı vasitəsilə təsadüfi qaydada) müəyyən edilib. Qaliblər ən çox səs toplamış filmə 2 bilet qazanıblar.

Yüksək keyfiyyətli xidmətin göstərilməsi və müştəri məmnuniyyəti “Bakcell”in fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindədir. Şirkətin müştəri məmnuniyyəti strategiyası əhalinin bütün təbəqələrinin tələb və ehtiyacları nəzərə alınmaqla dünyanın aparıcı şirkətlərinin və yerli bazarın tələblərinə əsaslanır.

Sosial media vasitələri məhsul və xidmətlər haqqında məlumatların geniş abunəçi bazasına daha effektiv şəkildə çatdırılması və müştərilərin suallarının cavablandırılması baxımından “Bakcell”in vacib kommunikasiya vasitələrindən biridir. Şirkətin bir çox populyar sosial şəbəkədə rəsmi səhifəsi fəaliyyət göstərir.

Qeyd edək ki, “Bakcell” şirkəti 2018-ci ilin birinci və ikinci rübü ərzində abunəçi sorğularının 100%-ni cavablandıraraq göstərdiyi yüksək nəticəyə görə xüsusi sertifikatla təltif olunub. Sertifikat xüsusi analitik platforma vasitəsilə dünya üzrə məşhur şirkətlərin sosial şəbəkələrdəki fəaliyyətinin monitorinqi ilə məşğul olan tanınmış “Socialbakers” şirkəti tərəfindən təqdim edilib. Həmçinin, 2017-ci ildə “Bakcell” dörd dəfə “Socially Devoted” sertifikatına layiq görülüb. “Bakcell”in “Facebook” səhifəsinin 400 mindən artıq istifadəçisinin olması bu nailiyyəti daha da vacib və təqdirəlayiq edir.

“Bakcell” haqqında

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və ən sürətli mobil internet provayderi “Bakcell” şirkəti müasir mobil kommunikasiya xidmətləri istifadəçilərinə geniş çeşiddə məhsullar təklif edir. Şirkət öz abunəçilərinə ən mükəmməl 4G/LTE mobil internet xidməti göstərir.

Bakcell şirkətinin 4G şəbəkəsi artıq bütün Bakı və Abşeron ərazisi daxil olmaqla ölkənin 40-dan çox rayon və şəhər mərkəzlərində mobil operatorun abunəçilərinə ən üstün müştəri təcrübəsi təmin edir.

7000-dən artıq baza stansiyası vasitəsilə “Bakcell” şəbəkəsi əhalinin 99%-ni, ölkə ərazisinin isə 93%-ni (işğal olunmuş ərazilər istisna olmaqla) əhatə edir. Mobil rabitə şəbəkələrinin müqayisəli testləri (benchmarking) sahəsində beynəlxalq lider və ən etibarlı müstəqil təşkilat olan “P3 Communications” şirkəti tərəfindən “Bakcell” şirkəti Azərbaycanda sınaq nəticələrinə görə, ən yaxşı şəbəkə adına layiq görülüb (“Best in Test”). 2018-ci ildə şirkət “Azərbaycanın ən sürətli mobil şəbəkəsi” adına layiq görülüb. Bu mükafat bütün dünyada tanınmış “Ookla” şirkəti tərəfindən “Bakcell”ə Azərbaycan Respublikası ərazisində ən sürətli mobil internet xidmətlərinin göstərilməsinə görə təqdim edilib.

“Bakcell” və onun məhsul və xidmətləri haqqında ətraflı məlumat əldə etmək üçün, xahiş edirik, www.bakcell.com internet səhifəsinə daxil olun və ya 555-ə zəng edin. Press-rezidlərlə tanış olmaq üçün www.bakcell.com/az/news (və ya İngilis dili üçün www.bakcell.com/en/news) səhifəsinə daxil olun.

Qeyri-“Bakcell” abunəçiləri isə 012 498 89 89 nömrəsinə zəng etməklə “Bakcell”in məhsul və xidmətləri haqqında məlumat əldə edə bilərlər.

“Bu günə qədər Azərbaycan məhkəmələri banklara və bank olmayan kredit təşkilatlarına borclarla bağlı 400 minə yaxın qərar çıxarıb”. “Report” xəbər verir ki, bunu Bakıda, Astana Beynəlxalq Maliyyə Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə keçirilən “Biznesin maliyyələşdirilməsi və inkişaf üçün yeni imkanlar” mövzusunda tədbirdə Azərbaycan Banklar Assosiasiyasının (ABA) icraçı direktoru Yunis Abdulov deyib.

“Bu istiqamətdə icra proseslərinin təkmilləşdirilməsi və sürətləndirilməsi qarşımızda duran ən əsas çağırışlardan biri olmaqla iqtisadiyyatın təkrar kreditləşdirilməsində əhəmiyyətli rol oynayır. ABA bununla bağlı Ədliyyə Nazirliyi ilə sıx əməkdaşlıq edir. Digər vacib məsələ isə girovun reallaşdırılması ilə bağlıdır. Bazar mexanizmlərinə uyğun, işlək hər-ran ən əsas çağırışlardan biri olmaqla iqtisadiyyatın təkrar kreditləşdirilməsində əhəmiyyətli rol oynayır. ABA bununla bağlı Ədliyyə Nazirliyi ilə sıx əməkdaşlıq edir. Digər vacib məsələ isə girovun reallaşdırılması ilə bağlıdır. Bazar mexanizmlərinə uyğun, işlək hər-ran ən əsas çağırışlardan biri olmaqla iqtisadiyyatın təkrar kreditləşdirilməsində əhəmiyyətli rol oynayır. ABA bununla bağlı Ədliyyə Nazirliyi ilə sıx əməkdaşlıq edir.”

Rusiyada 3 azərbaycanlı körpə yanıb kül oldu

Rusiyanın İrkutsk vilayətində yaşayış evindəki yanğın zamanı 3 azərbaycanlı uşaq ölüb. “Report” Rusiya KİV-ə istinadən xəbər verir ki, ötən gün Xudoyelanskoye qəsəbəsindəki taxta evdə gecə tək qalan 1, 2, 3 yaşlı uşaqlar səhər baş verən yanğın nəticəsində faciəvi şəkildə yanılıb.

Onların Azərbaycan vətəndaşı olan ataları il yarım əvvəl vətənə deportasiya olunub. Onların 24 yaşlı yerli sakin olan anaları isə həmin gecə barda işdə olub. Uşaqları 55 yaşlı nənələri yatdırdıqdan sonra qonşuya gedib.

İlkin ehtimala görə, yanğına səbəb uşaqların kibritlə oynamaları, yaxud közəran siqaret ola bilər.

Hadisə ilə bağlı cinayət işi açılıb, tədqiqat aparılır.

Gəncədə həmyerlisini güllələyən şəxs tutuldu

Gəncə şəhərində həmyerlisini güllələyən şəxs tutulub. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyi məlumat yayıb. Belə ki, noyabrın 30-da saat 1 radələrində Gəncə şəhəri ərazisində şəhər sakini Arif Həsənov münəfiqə zəminində tufəngdən atdığı atəşlə həmyerlisi Elmar Əlizadəyə xəsarət yetirib.

Polis və prokurorluq orqanları əməkdaşlarının keçirdikləri istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində A.Həsənov saxlanılıb. Cinayət törədilərkən istifadə etdiyi “TOZ-16” markalı ov tufəngi ondan götürülüb.

Abşeronda taksi sürücüsünü qarət edib döydülər

Abşeron qəsəbəsində naməlum şəxslər “London taksi”sinin sürücüsünə qarşı quldurluq edib. Trend-in məlumatına görə, Sumqayıt şəhər sakini, 1970-ci il təvəllüdü Əhmədov Nizami Fikrət oğlunun yol vərəqəsi ilə idarə etdiyi 10 TH 394 dövlət nömrə nişanlı avtomobilə Bakıda, “20 yanvar” dairəsində 3 nəfər naməlum şəxs əyləşərək Xırdalan şəhərinə getməyi sifariş verib. Avtomobili Xırdalan şəhərinin Adıgözəlov küçəsinə sürdürən həmin şəxslər orada sürücüyə zor təbiiq edərək döyüb, avtomobildən düşürüblər.

Daha sonra müştəkkil dəstə avtomobilə olan 63 manatı və dəyəri 100 manat olan “Samsung J-3” markalı mobil telefonu götürərək hadisə yerindən uzaqlaşılıb.

Faktla bağlı Abşeron rayon Polis İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin 181.2.1-ci (Quldurluq, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən törədildikdə) və 181.2.5-ci (Quldurluq, silah və ya silah qismində istifadə edilən əşyalar tətbiq edilməklə törədildikdə) maddələri ilə cinayət işi başlanıb.

nlması biznesin maliyyələşdirilməsində əsas çağırışlardan biridir”, - deyə o, qeyd edib.

“Əlbəttə, təkmilləşmə tək cə real sektordakı biznes subyektlərinin ehtiyacı deyil. Bank sektorunda da risk və strategiya menecmenti, həmçinin korporativ idarəetmə standartlarının təkmilləşdirilməsi, xidmət keyfiyyətinin artırılması, maliyyə texnologiyalarının tətbiqinin genişləndirilməsi kimi istiqamətlərdə zamanın tələblərinə uyğunlaşma ehtiyacı var. ABA və onun nəzdində fəaliyyət göstərən 12 ekspert qrupu sektorun qeyd olunan istiqamətlərdəki inkişafına dəstək vermək üçün çalışır.

Yeni dövrdə biznesin maliyyələşdirilməsi, məhz yuxarıda sadalanan çağırışlara necə həllər təklif edəcəyimizdən asılı olacaq. Ümidvaram ki, dövlət qurumlarının, bank sektoru və biznes icması bu cür platformalarda bir araya gəlmək və çağırışlara cavab axtarmaqla, fikir və təcrübə mübadiləsi aparmaqla effektiv həll yolları tapacaqlar”, - deyə Y.Abdulov əlavə edib.

“Nar”dan eşitmə və nitq məhdudiyətli insanlara növbəti dəstək

“Nar” korporativ sosial məsuliyyət (KSM) strategiyası çərçivəsində sosial aksiyaların davam etdirir. Mobil operatorun növbəti layihəsi fiziki məhdudiyətli insanlara dəstəkdir. Belə ki, “Nar” eşitmə və nitq məhdudiyətli olan insanlarla ünsiyyət qurmağı asanlaşdırmaq, onların cəmiyyətə inteqrasiyasına kömək etmək məqsədilə “Səssiz dünyaya körpü” adlı kitabı nəşr etdirib. Kitab eşitmə və nitq məhdudiyətli şəxslər, onların valideynləri və ailə üzvləri, gənclər, tələbələr və ümumiyyətlə, bu qrup insanlarla ünsiyyət qurmaq istəyən hər kəs üçün nəzərdə tutulub. “Eşitmə və Nitq Məhdudiyətli Şəxslərə Sosial Yardım” İctimai Birliyinin dəstəyi ilə hazırlanan vəsait eşitmə və nitq məhdudiyətli olan insanların işarət dilində olan sözlərini jestlərlə izah edəcək. Məlumat xarakterli vəsait sayəsində ailəsində bu cür fiziki məhdudiyətli olan insanlar daha çox söz toplusu əldə edəcək və ünsiyyət zamanı çətinlikdən uzaq olacaqlar.

“Eşitmə və Nitq Məhdudiyətli Şəxslərə Sosial Yardım” İB-nin rəhbəri Cəmilə Abdulovanın sözlərinə görə, eşitmə və nitq məhdudiyətli olan insanlarla ünsiyyət qurmağı asanlaşdıracaq məlumat xarakterli kitab böyük ehtiyac vardır: “Bizim İctimai Birliyə bu kitab üçün çoxsaylı müraciətlər daxil olurdu. İnanıram ki, birgə əməkdaşlığımız sayəsində yeni üzlükdə çap edilən “Səssiz Dünyaya Körpü” kitabından çoxlu sayda insan yararlanacaq və bu vəsait vasitəsilə eşitmə və nitq məhdudiyətli insanların “səssiz dünya”larına səs salmış olacaqlar. Bizə bu işdə göstədikləri böyük dəstək üçün “Nar”-a təşəkkür edirik”.

“Azerfon”un İctimaiyyətlə Əlaqələr Departamentinin rəhbəri Əziz Axundov “Nar”ın dəstəyi ilə çap edilən bu kitabın eşitmə və nitq məhdudiyətli olan insanlar və onların ailələri üçün yararlı olacağına inandığını bildirib: “Mobil Operator olaraq ünsiyyətin insanlar üçün çox önəmli olduğunu anlarıyıq. Bizim təqdim etdiyimiz xidmətlər sayəsində insanlar məsafədən və məkandan asılı olmayaraq öz yaxınları və tanışları ilə ünsiyyətdə ola bilərlər. Əminəm ki, nəşr etdirdiyimiz “Səssiz dünyaya körpü” adlı kitab eşitmə və nitq məhdudiyətli olan həmvətənlərimiz üçün yararlı vəsait olacaq və onlara daha çox ünsiyyətdə olmaq imkanı yaradacaq”.

Qeyd edək ki, fiziki məhdudiyətli şəxslərə dəstək “Nar”ın KSM strategiyasının ən vacib istiqamətlərindən biridir. Mobil operator fiziki məhdudiyətli insanların cəmiyyətə inteqrasiya olunması istiqamətində bir çox uğurlu layihələr gerçəkləşdirib. “Nar” fiziki məhdudiyətli insanların müxtəlif peşələrə yiyələnməsi üçün bölgələrdə “Təlim məktəbi” təşkil edib, eyni zamanda fiziki məhdudiyətli insanların işlə təmin olunması üçün müxtəlif karyera sərgilərində iştirak edib. Yerli biznes mühiti üçün nümunə olaraq qeyd etmək lazımdır ki, “Azerfon” şirkətində hazırda fiziki məhdudiyətli şəxslər çalışır.

“Nar” KSM strategiyası haqqında ətraflı məlumatı nar.az internet səhifəsindən öyrənmək olar.

Sərqi Avropada HIV epidemiyası yayılmaqda davam edir. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, Almaniyanın "Der Spiegel" qəzetində çıxan materiala görə, təkcə 2017-ci ildə Şərqi Avropada 130 mindən çox insan bu virusun daşıyıcısına çevrilib.

"Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı və Avropa Xəstəliklərə Nəzarət və Profilaktika Mərkəzinin (ECDC) məlumatına əsasən, Qərbi Avropada yoluxma hallarında azalma müşahidə edilib", - jurnalist İren Berres yazır.

2017-ci il ərzində Şərqi və Qərbi Avropada 160 min şəxsə HIV diaqnozu qoyulub.

Məlumatda tək təsəlliverici gəlişmənin 2017-ci ildə HIV virusu tapanların sayının əvvəlki illərlə müqayisədə artıq göstərməməsidir. Məsələn, 2007-2016-cı illər ərzində Şərqi Avropada HIV diaqnozları 95% artmışdısa, son ildə bu göstərici 68%-ə düşüb.

"Burada əsas problem bir çox yoluxan insanların xəstəlikdən olduqca gec xəbər tutması ilə bağlıdır. Hər iki nəfərdən birində virusun aşkar olunması onun çiçəklənmə vaxtına düşür. Bu səbəbdən onun başqalarına ötürülmə riski də artır. Gec diaqnoz isə müalicəni çətinləşdirir", - deyər məqalədə yazılıb.

Bu yay UNAIDS (BMT-nin QİÇS üzrə birgə proqramı) təşkilatın büdcəsinin azaldılmasının artıq yeni bölgələrdə gənc insanlar arasında virusun yayılmasını sürətləndirəcəyi ilə bağlı xəbərdarlıq edib.

"Xəstəlik belə getsə tarixi miqyasda böhrana gətirib çıxara bilər", - deyər ABŞ-ın HIV üzrə eksperti Mark Daybal Amsterdamda keçirilən konfrans öncəsi xəbərdarlıq edib.

Qeyd olunur ki, 1980-ci ildən bu yana HIV virusuna 80 milyondan çox insan yoluxub.

"Der Spiegel"-in Rusiya üçün tərtib etdiyi qrafik isə daha vahiməlidir. Belə ki, əgər 1997-ci ildə Rusiyada cəmi 6917 yoluxma halı qeydə alınsa, 2017-ci ildə bu rəqəm 1 087 339 nəfərə çatıb. Özü də bu hələ etiraf olunan statistika-dır.

1 dekabr Ümumdünya QİÇS-lə Mübarizə Günüdür. Statistika görə, dünyada 37 milyona yaxın insan HIV/QİÇS-lə yaşayır. Onların 18 milyonundan çoxu 15 yaşından aşağı uşaqlardır. Hər gün 1.8 milyon adam bu xəstəliyə yoluxur. Onların 180 minini 15 yaşından aşağı uşaqlar təşkil edir.

Bu xəstəlik daha çox narkotik istifadəçiləri arasında yayılıb. Təkcə Azərbaycanda ötən il 30 min nəfər narkotik istifadəçisi kimi qeydiyyatla alınıb. Son vaxtlar ən qorxulu sosial bələlərdən olan narkotik vasitə istifadəçilərinin say çoxluğu ciddi narahatlıq doğurur. Məlumat əsasən, istifadəçilər arasında 18-25 yaş arasında olanlar üstünlük təşkil edir.

Dünyada HIV-ə yoluxanların sayı artır - səbəb

Azərbaycanda da son illərdə təhlükəli virusa yoluxanların sayı çoxalıb - çıxış yolları...

Təhlükəli bəlayə düşər olan 5 azyaşlı narkotik istifadəçisi də qeydiyyata alınıb, lakin onlar yaşının azlığına görə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmayıblar. Qeyd edək ki, son iki ildə həmin siyahıda qadınların sayında artım müşahidə edilib.

Xəstəlik özünü necə göstərir?

Bu xəstəliyin 4 mərhələsi var. Bədən xəstəliyə yoluxur və iyirmi gündən sonra ona reaksiya verir. Temperatur qalxır, tərləmə olur, qripəbənzər xüsusiyyətlər özünü göstərir, iştahasızlıq olur. 10-15 gün diareya (ishal) ola bilər. Heç bir dərman da kömək eləmir. 15-20 gündən sonra bədən buna reaksiya verir və virusların hamısını öldürür. Əslində viruslar ölmürlər, sadəcə gizlənilirlər. Bir müddətdən sonra yenidən üzə çıxmağa başlayırlar. Bəzən bu 5-10 ilə qədər çəkir. Yalnız ildırımvari formalarda bir il ərzində özünü göstərir.

5-10 ildən sonra üçüncü mərhələ başlayır. Həkimlər müalicəni tapa bilmirlər. Yəni çox vaxt həkimlər bunun HIV olmasından şübhələnmirlər. Bunlar keçəndən sonra 4-cü mərhələ başlayır. Bu QİÇS-dir, amma bu proses ümumilikdə İİV virusudur. İnsanlar gec xəbər tutduqlarına görə, xəstəlik ağırlaşmış olur və birinci mərhələdə zəif dərmanlarla müalicə olunurdusa, ikinci mərhələdə verilən dərmanlar ağır olur. Digər orqanlara da təsir edir və onları sıradan çıxarır. Bəzən dərmanın

özü insanı məhv edir.

Elmi ədəbiyyatlarda da qeyd edilib ki, bu, sağalan xəstəlik deyil. Amma 72 saat ərzində müraciət olunarsa, yoluxmanın qarşısını almaq olar. Həmin insana antiretrovirus preparatları vermək lazımdır.

Ölkəmizdə 7 min nəfər HIV xəstəsi kimi qeydiyyatdadır

Azərbaycanda Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə Dövlət Komissiyası fəaliyyət göstərir. Amma ölkəmizdə indiyədək 7 min nəfər HIV xəstəsi kimi qeydiyyatdadır. Bu statistikanın real durumunu əks etdirmədiyi də iddialar sırasındadır. Çünki ölkəmizdə arayıb üçün müraciət edənlərin sayı hiss olunacaq dərəcədə azdır.

Azərbaycanda AIDS (QİÇS - qazanılmış immün çatışmazlığı sindromu) xəstələrinin 64 faizi bu xəstəliyə narkotiklərdən istifadə nəticəsində yoluxub. İlk dəfə 1981-ci ildə ABŞ-da beş gəncin insanın immün çatışmazlığı virusuna (İİV) yoluxması ilə bağlı məlumatlar yayılıb. 1988-ci ildə dekabrın 1-i BMT tərəfindən Ümumdünya AIDS-lə mübarizə günü elan olunub.

2017-ci ilin yanvar-oktyabr aylarında Azərbaycanda HIV-ə yoluxma ilə bağlı 437 yeni fakt aşkar edilib və qeydiyyata alınıb. Bu faktlardan 431-i (98,6 faiz) ölkəmizin vətəndaşları ilə, 6 fakt (1,4 faiz) əcnəbilərlə bağlıdır. HIV-ə yeni yoluxmuş Azərbaycan vətəndaşlarından 275 nəfəri və ya 63,8 faizi kişilər, 156 nəfəri və ya 36,2 faizi qadınlardır.

Azərbaycanda ilk dəfə 1987-ci ildə HIV-ə yoluxma aşkarlanıb

Qeyd olunub ki, ölkəmizdə AIDS-ə yoluxma hadisəsi ilk dəfə 1987-ci ildə aşkar edilib və qeydiyyata alınıb. O vaxtdan 2017-ci il dekabrın 1-dək Respublika AIDS-lə Mübarizə Mərkəzində HIV-ə yoluxmuş 5549 nəfər qeydiyyata alınıb. Onlardan 3962-si (71,4 faiz) kişilər, 1587-si (28,6 faiz) qadınlardır. Bu müddətdə 1452 Azərbaycan vətəndaşı AIDS mərhələsinə keçib, 861 nəfər HIV-ə yoluxma nəticəsində ölüb. HIV-ə yoluxma hallarının 43,8 faizi narkotiklərin inyeksiyası, 44,6 faizi heteroseksual əlaqələr yolu ilə, 2,5 faizi homoseksual əlaqələr yolu ilə, 1,9 faizi anadan övlada keçib, belə hadisələrin 7,3 faizinin səbəbi məlum olmayıb.

2006-cı il noyabrın 8-dən indiyə qədər Respublika AIDS-lə Mübarizə Mərkəzi tərəfindən 4061 HIV-infeksiyası daşıyıcı, o cümlədən 2017-ci ilin 10 ayı ərzində 458 nəfər bu cür daşıyıcı antiretrovirus terapiyasına cəlb edilib.

Bundan əlavə, Ailə Məcələsinə dəyişiklər edilməsi haqqında Qanunun tətbiqi, habelə bəzi normativ aktların təsdiq edilməsi ilə əlaqədar 2015-ci il iyunun 1-dən etibarən nikah bağlamaq arzusunda olan vətəndaşlar tibbi müayinədən keçməlidirlər. Qeyd edilib ki, HIV-ə yoluxma faktı ilə əlaqə-

dar 117.142 nəfər tibbi müayinəyə cəlb edilib və müayinə nəticəsində məlum olub ki, bu şəxslərdən 103 nəfəri HIV-infeksiyasının daşıyıcılarıdır.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) məlumatına görə, Azərbaycan HIV infeksiyasının az yayıldığı ölkələr sırasına daxildir. Digər dünya ölkələri ilə müqayisə etdikdə, Azərbaycanda infeksiya epidemiyası təmərküzləşmə mərhələsindədir. Epidemiyaya ayrı-ayrı risk qrupları arasında qalmaqda davam edir. Ən böyük risk qrupu inyeksiyon narkoman-

lar, seks-biznes işçiləri, homoseksuallar və məhbuslardır. Sözsüz ki, digər körpü funksiyasını həyata keçirən insanlar da var. Bunlar homoseksualla cinsi əlaqədə olanlar, eyni şprisdən narkotik istifadə edənlər və ya onların cinsi partnyorlarıdır. Amma ümumi kütlə arasında zədələnmə dərəcəsi 0,6 faizdən aşağıdır. Müqayisə üçün deyək ki, Uqandada hər 10 nəfərdən 3-də bu xəstəlik var ki, bu da əhəlinin 30 faizi deməkdir.

□ Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"

Dekabrın ilk günü hava qarlı, yağışlı olacaq

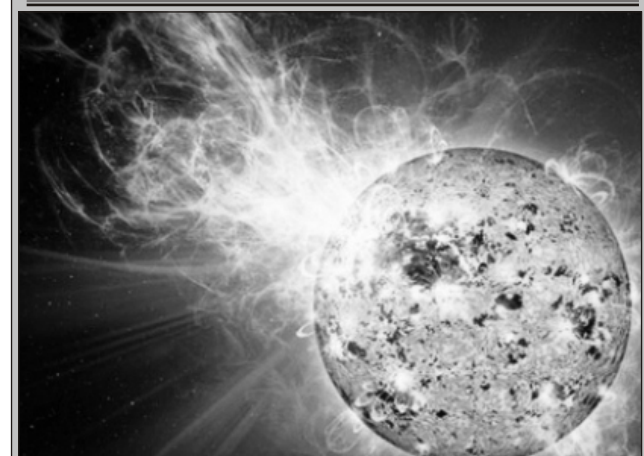
Dekabrın 1-də ölkə ərazisində gözlənilən hava şəraiti ilə bağlı məlumat açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən Trend-ə verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Bəzi yerlərdə intensiv olacağı ehtimalı var. Cənub küləyi gündüz aralıq güclənəcək.

Havanın temperaturu Abşeron yarımadasında gecə 5-7, gündüz 9-12, Bakıda gecə 5-7, gündüz 9-11 dərəcə isti təşkil edəcək. Atmosfer təzyiqi normadan yüksək 775 mm civə sütunundan 766 mm civə sütununa enəcək. Nisbi rütubət 80-90 faiz olacaq.

Bu gün Azərbaycanın rayonlarında aralıq yağış, dağlıq ərazilərdə qar yağacağı gözlənilir. Bəzi yerlərdə intensiv olacağı ehtimalı var. Şərq küləyi ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcək.

Havanın temperaturu gecə 4-7, gündüz 8-11 dərəcə isti, dağlarda gecə 0-5 dərəcə şaxta, gündüz 2-4 dərəcə isti təşkil edəcək.

Yer kürəsində iki gün geomaqnit qasırğası olacaq

Yer kürəsində dekabrın 1 və 2-də növbəti geomaqnit qasırğası gözlənilir.

"Report" xəbər verir ki, bunu AMEA-nın Şamaxı Astrofizika Rəsədxanasının elmi işlər üzrə direktor müavini Elçin Babayev deyib. Onun sözlərinə görə, qasırğanın səbəbi Günəşin səthində formalaşan növbəti böyük ölcülü tac dəliyi-dir: "Bu tac dəliyindən başlanğıcını götürən yüksək sürətli Günəş plazma küləyi yerətrafi fəzaya çatmaqla, maqnitosferi həyəcanlandıracaq və G1 sinfinə aid geomaqnit qasırğasına səbəb olacaq".

E.Babayev əlavə edib ki, meteoroloji şəraitin son şiləliqləri və geomaqnit qasırğasının birgə təsirləri risk qrupuna daxil olan insanlarda narahatlıq yaradacaq: "Diskomfort xeyli artacaq".

MÜSAVAT

Son səhifə

N 257 (7146) 1 dekabr 2018

Kişi ikinci dəfə evlənmək istədi, qadın toya hücum etdi

Nigeriyanın cənub-şərqində yerləşən İmo ştatında qadın ərinin ikinci dəfə evlənməsinə mane olmaq üçün toy mərasiminə hücum edib. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər yayıb. İkinci dəfə arvad almaq istəyən nigeriyalı kişi problemlə qarşılaşıb. Nikah mərasimi kilsədə bağlanacaqdı. Amma rahib onun daha öncə evləndiyini eşidib və bu nikahı bağlamaqdan imtina edib. Toy mərasiminin başqa bir kilsədə keçirilməsi planlaşdırılıb. Amma həmin mərasim barədə də bəyın arvadı xəbər tutub. O, kilsəyə hücum çəkib, gəlinin üstünə palma yağı tökərək, həm gəlin paltarını, həm də fatasını korlayıb. Buna görə qadınlar az qala saçıyolduya çıxacaqdılar.

Çoxarvadlılığa Nigeriyanın şimalındakı 12 ştatda icazə verilib. Həmin ştatlarda şəriət qanunları hakimdir. Hadisənin baş verdiyi İmo ştatında isə bu qanun qüvvədə deyil.

Uşaq gündə iki qutu siqaret çəkirdi, sonra...

İki yaşında ikən gündə 2 qutu siqaret çəkən uşaq 6 ildə bərbad halda gəlib. Ardi Rizal adlı uşaq gündə iki qutu siqaret çəkdiyinə görə dünyada tanınan bir uşaq halına gəlib. Medianın uşaq üzərindəki basqısı indoneziyalı Ardini həyatına müsbət yöndə təsir edib və uşaq qısa müddət ərzində siqareti atıb. Amma gündə çəkdiyi 40 siqaretdən vaz keçmək o qədər də asan olmadı. Balaca uşaq siqareti atandan sonra həddən artıq fast-food yediyi üçün çəkisi artıb. 2010-cu ildə siqaret üstünə siqaret çəkən uşağın videosu internetdə sürətlə yayılıb. Hərəkətə keçən yetkililər Ardinin peşəkar yardım alması üçün səfər-

bər olub. Siqareti atan uşaq bu dəfə də fast food qurbanı olub. "Independent" qəzeti yazıb ki, uşaq siqareti atandan sonra şişmanlayıb. Ardi 6 yaşına girəndə dəhşət kök idi və

səhhəti bir daha təhlükə altına girdi. Uşağın ailəsi dövlətdən yardım istədikdən qısa müddət sonra Ardiylə özəl bir qidalanma mütəxəssisi məşğul olmağa başladı.

Yeniyyətə 100 kilo arıqladı və kinoya getdi

Hindistanın Dehli şəhərində yaşayan yeniyyətə Mihir Ceyn 100 kilo arıqlayıb və ömründə ilk dəfə kinoya gedə bilib. Həmin vaxta qədər o, kresloya yerləşmirdi. 14 yaşlı Ceynin çəkisi 237 kilo idi və dünyadakı ən ağır uşaq hesab

olunurdu. 2018-ci ilin aprelində o, mədə şuntlaması əməliyyatı keçirib və ondan sonra sağlam həyat tərzində yaşamağa başlayıb. Yeniyyətə dietaya riayət edir və müntəzəm olaraq idman edir. İyunun sonunda Ceyn uzun illərdən sonra ilk dəfə küçədə rahat gəzə bilib. O, eyni za-

manda ömründə ilk dəfə kinoya da gedib. Anası jurnalistlərə deyib ki, Ceyn 8 yaşında 80 kilo çəkisi olub. Oğullarının durumundan narazı olan valideynləri onu hələ 5 yaşında həkimə aparıblar. Onlar təsdiqləyiblər ki, uşağın qızartma yeməklərə və qazlı içkilərə xüsusi meyli var. Amma həkimlər yaşı az olduğu üçün onu əməliyyatdan keçirmək istəməyiblər.

Ona arıqlamaq üçün həblər yazıblar. Amma bu dərmanlar onu daha çox hərəkətsiz edib və uşaq demək olar ki, hərəkət etməyib. Daha sonra isə anası onu daha çox qızartma yeməklərlə qidalandırıb. Son nəticədə uşaq o qədər kökəlib ki, evdə təhsil sistemine keçib və bütün dostlarını itirib.

2017-ci ilin dekabrında uşağı həkimə aparıblar. Həkim onun dünyadakı ən ağır uşaq olduğunu bildirib. Uşağı daha sonra mədə kiçiltmə əməliyyatına göndəriblər, onun ardınca isə 197 kiloya düşüb.

QOÇ - Ünsiyətdə olduğunuz hər kəsin hörmətini qazanmağa çalışın. Kosmik durumun xeyrinə tənzimlənməsi yarımçıq işlərin həllini sürətləndirməyi tələb edir. Dinə zidd addım atmayın.

BUGA - Fəaliyyətdən daha çox qarşılıqlı münasibətlərə vaxt ayırın. Əgər deyilən istiqamətdə boşluq varsa, tələsin. Savab işlər görün. Vaxt tapıb müqəddəs ziyarətgahlara da getmək olar.

ƏKİZLƏR - Müqəddəs dinimizin ənənələrinə hörmətlə yanaşın, hamiyə mərhəmət göstərin, xüsusən də six təmasda olduğunuz insanlara. O ki qaldı maliyyə durumuna, bu barədə narahat olmayacaqsınız.

XƏRÇƏNG - Daxili səsiniz qətiyyətli olmağı tələb edirsə, yalnız irəli atılın. Əmin olun ki, şanslar özü gəlib sizi tapacaq. Yaşlı doğmalarınızın fikirlərinə də hörmətlə yanaşın. Uzaq səfərləri təxirə salın.

ŞİR - İşgüzar sövdələşmələri başa çatdırmaq, yeni layihələri reallaşdırmaq üçün günün şanslarından istifadə edin. Amma hər bir söhbətdə qarşı tərəfi sonacan dinləyib sonra qərar verin.

QIZ - Ötən günlərin gərginliyi nahara qədər davam etsə də, təmkinli olmaqla bu müddəti itkisiz başa vura bilərsiniz. Təcrübəli insanların məsləhətlərinə qulaq asın. Ehtiyac sahiblərinə baş çəkin.

TƏRƏZİ - Ulduzlar ötən günlərdə hamıdan çox yorulduğunuz bəyan edir. Bu səbəbdən də bu günü istirahətə həsr etməyə çalışın. Əyləncə və qonaqlıqlara vaxt ayırın ki, yorğunluğunuz getsin.

ƏQRƏB - Diş və ya baş ağrılarına mübtəla olmamısınızsa, günün ümumi mənzərəsi sizi qane edəcək. Məhəbbət amilinə isə yalnız söz kimi yanaşmayın. Uzaq olmayan ünvanlara qonaq getmək olar.

OXATAN - Həmkarlarınızla davranışları məcrasından çıxarmasınız, gün ərzində hansısa qanqaraçılığınla üzləşməyəcəksiniz. Pulla bağlı narahatlığınız da qismən səngiyəcək.

OĞLAQ - İxtiyarınızda olan bu təqvimdə fəaliyyətə ara verib tamam fərqli zəmində iş aparmalısınız. Məhəbbət və qohumluq əlaqələrinə də vaxt ayırın. Gün ərzində maraqlı tanışlıqlar da gözənilir.

SÜTÖKƏN - Daxili stresslərinizin çoxalması ətrafda olan hər şeye narazılığınızı artırır. Amma bunun yaxşı sonu olmadığı üçün bir qədər genişrəklilik olun. Ümidinizi insanlara deyil, Allaha bağlayın.

BALIQLAR - Təxminən saat 13-ə qədər praktiki cəhətdən hər hansı yenilik gözənilməsə də, sonrakı müddətdə vəziyyətin tam fərqli olacağına inanma bilərsiniz. Ürəyinizdəki şübhələri qovun.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Kim katarakta əməliyyatı edilsə... daha uzun yaşayacaq

Amerikan Oftalmoloji Dərnəyinin araşdırmasına görə, katarakta əməliyyatı olan insanlar digərlərinə nisbətən daha çox yaşayır. 1.5 milyon insan üzərində aparılan araşdırmanın nəticəsinə görə, katarakta əməliyyatı olan xəstələrin yaşam səviyyəsinin artmasına görə bu nəticəyə gəliblər. Xüsusən də 65 yaşından sonra özünü göstərməyə başlayan katarakta yaşayış səviyyəsini yüksəltdir. Eyni yaşda, oxşar sağlıq durumuna sahib olan xəstələr arasında aparılan statistikaya görə, katarakta xəstələrinin ölüm faizi əməliyyat olmayanlarla müqayisədə 30 faiz daha azdır. Bu əməliyyatdan keçən şəxslərdə daha sonradan ev qəzalarının sayı azalır, dərmanlarını daha doğru istifadə edirlər, gündəlik həyat tərzləri daha da aktivləşir. Bundan başqa, həmin şəxslərdə yaşam səviyyəsi ilə yanaşı, psixologiya da düzəlir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.